

DÁTUM

SZABADELVŰ
POLITIKAI
NAPILAP

II/80.

S MOST A DOLOGRA

8,10 Ft

Eke, a sértődött hadfi

Döglött aknák a Parlamentben

Az olvasó tán örömmel veszi, ha a politikai harcok véres csatái közepette egy-egy komikusnak tűnő eseményről is hírt adunk. Keserű kacajunk oka ezúttal a Parlament (a már önmagát feloszlatozt), pontosabban annak egy bizottsága, a vagyonszámolató. Meghívó jött tőlük. A volt állami vezetők még meglévő kiváltságairól tájékoztattak volna minden megjelent és szívesen látott újságíró. Elmentünk. Álltunk. Vártunk. A bizottság nem jött. Aztán megérkezett a héttagú bizottság helyett az elnök, Eke Károly. Nyomában az egyik bizottsági tag, Bánffy György, az MDF színeiben. Végül dr. Kiss Elemér államtitkár, aki az előadást tartotta volna. Nos, a beszámoló elmaradt. A megjelent újságírók fellázdáltak a napirend elmaradásán.

Eke Károly bizottsági elnök, képviselő, majd képviselőjelölt szeme sarkában kozmikus titkokat sejtető szomorúsággal, szája szegletében fanyar mosollyal azzal kezdte, hogy hiába minden, ezúttal a bizottság nem tud meghallgatásokat eszközölni. Csupán két tag jelent meg a hétből, így határozatképtelenek. De nem is ez a fő baj, hanem az, hogy a bizottság tagjai közül az MSZP és az MSZMP képviselőit kívánták, ezúttal az új pártok vezetőit hallgassák meg vagyonszámolatásukról. Dauda Sándor (MSZMP) és Németh Ferenc (MSZP) meg nem jelent bizottsági tagokat hidegen hagyta, hogy a volt állami vezetők listáján négyszáz név van, s közülünk tán tucatnyit hallgattak eddig meg. Nem és nem, most az új pártok következnek. De Eke elnök úr szerint erre a meghallgatásra a bizottság tagjai már nem jogosultak, mert hogy kiestek a választásokon. (Kivéve Bánffy Györgyöt, aki listán jutott be, és az SZDSZ jelöltjét, aki éppen azért nem volt jelen a csütörtöki meghallgatáson, mivel még harcban áll a mandátumért. Bánffy György Eke Károly megjegyzésére reagálva fontosnak tartotta elmondani, hogy a bizottság mandátuma – véleménye szerint – az új Parlament megalakulásáig tart. Ebből aztán két dolog vált világossá, a bizottság elnöke és tagja között nem a legnagyobb az egyetértés, továbbá az, hogy meghallgatás ezúttal nem lesz. De akkor minek citáltak bennünket a Parlamentbe? Az

ok kisvártatva világos lett mindenki számára: azért, hogy Eke Károly – ha már minden elveszett – politikai ellenfeleinek szóló aknáit elszűtögesse. Kijelentette, hogy egyes pártok vezetői nem tettek eleget a parlamenti határozatokban előírt vagyonyilatkozat-benyújtási kötelezettségüknek. (E nyilatkozatoknak az lenne az értelme, hogy a vezetők hivatali idejének végén egy újabb nyilatkozat megtétele után világossá váljon, mennyit gazdagodtak.) A szenzációt szimatoló újságírók persze rögtön rákérdeztek, kik is ezek a vezetők? Mire a bizottsági elnök úr a bizalmatlan kérdésen némileg megsértődve azt válaszolta, azok, akik megnyerték a választásokat. Újabb kérdés: pontosítaná? Eke Károly megnevezte az MDF-et és az SZDSZ-t. Hiába, a képviselő úr még a jelölécédulákkal is rosszul bánt, eltévedte őket, ahelyett, hogy a választási bizottságnak adta volna át megsemmisítésre, így aztán nem csodálkozhatunk azon, hogy győztes pártokról beszél. Csak így többes számban. Amint az MDF és az SZDSZ neve elhangzott a teremben, szót kért az Eke Károly mellett addig csendesen, névtelenül üldögélő Szakértő, s közölte, amit a bizottsági elnök úrnak is tudnia illenék: a FIDESZ és az SZDSZ vezetői már beküldték a nyilatkozatot, az MDF pedig rátelefonált a bizottságra, hogy sajnos nem kapták meg a kérdőívet, küldjenek nekik újat. Egy-két napon belül az ő nyilatkozatuk is megérkezik. Így történt aztán, hogy Eke Károly aknáit mégsem robbantak el.

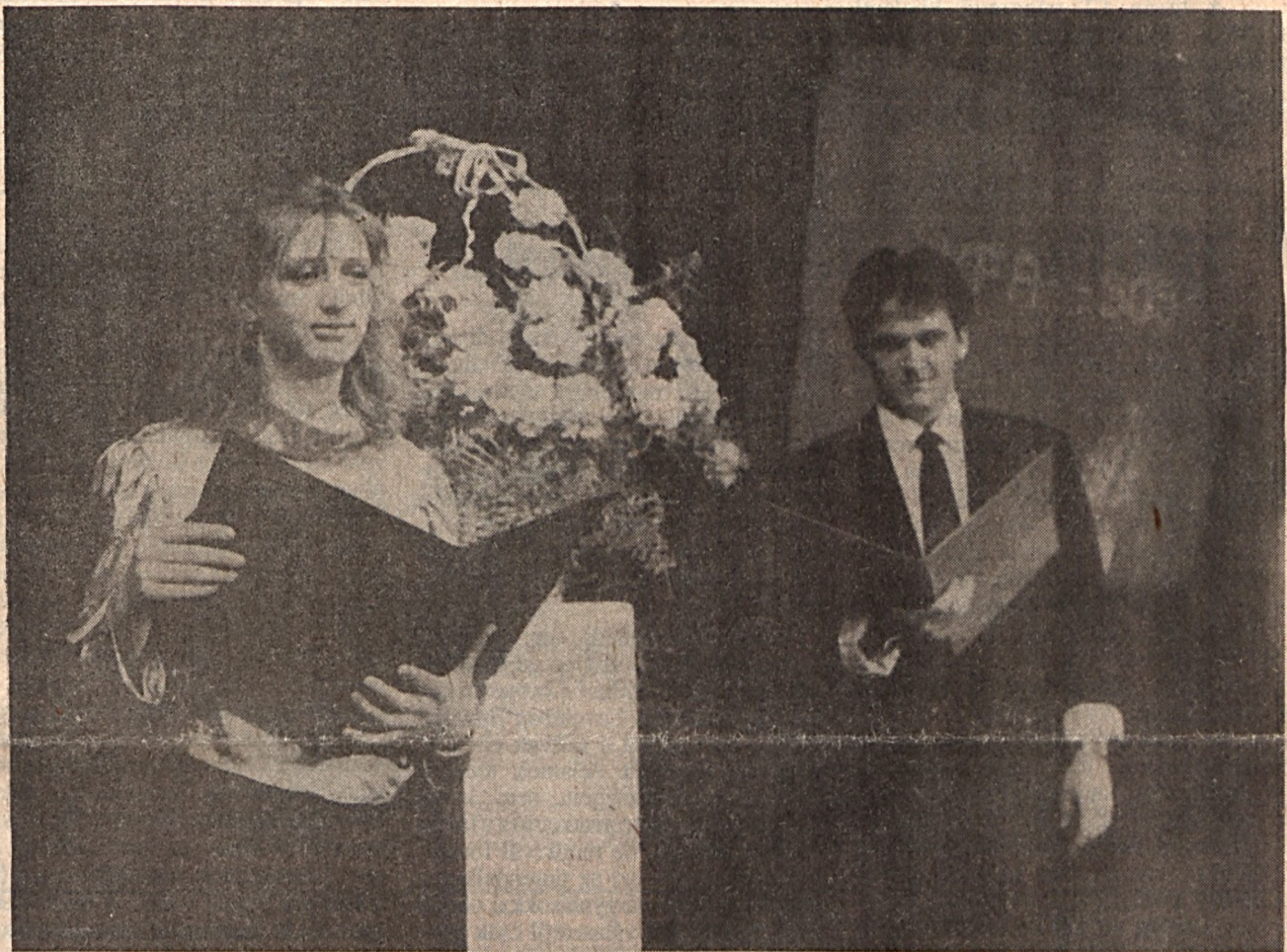
A megjelentek még sok mindent kérdeztek volna a bizottság munkájáról, arról, hogy miért keveredett össze a meghallgatásuk során a vagyonszámolatás és a politikai felelősség kérdése, s arról is, hogy miként értékelné a bizottság elnöke az eddig elvégzett munkát. Am a válaszok, érezvén a megjelentek kritikus hangulatát, úgy csörgedeztek a várakozók felé, mint a dombok lábainál kanyargó csermely. Megkerülve minden akadályt. Míg végül elunva az egészet, azzal a tudattal hagytuk el a termet, hogy a vagyonszámolató bizottság éppen úgy működött, mint a rendszer, melynek utolsó napjaiban életre hívták.

Csík Rita

Egy népszerű Beethoven-motívum variációi

(Összhangzattani gondolatok a 3. oldalon)

Reformpedagógia és innováció a közoktatásban

Több mint ötszáz, úgynevezett „renitens” pedagógus találkozott tegnap Szekszárdon. No igen, még mielőtt a diákok bármit is sejtve felkapnák a fejüket, gyorsan mondom: a Közoktatásfejlesztési Alap díjazottjainak első országos találkozóját rendezte meg a helybeli 505. számú Szakmunkásképző Iskola. Hogy mennyiben renitensek a meghívott pedagógusok? Annyiban, hogy eltérnek az átlagtól, másképp cselekedtek, mint a nagy többség. Ők ugyanis nem csak kiabáltak a jóért, hanem tettek is érte.

Az évtized elején kezdődött „felülről” kormányozott oktatási reformot országosan elismert kísérletek is követték, gondoljunk csak a szentlőrinci, törökbálinti iskolákra. Az oktatáspolitikai reformját követte a pedagógus reformja, az alulról jövő kezdeményezések támogatása, melyet a Közoktatásfejlesztési Alap segített. Igaz, nem tekint vissza nem múltira – mindössze egy évvel ezelőtt hívták életre –, de tevékenységével nagy mértékben tudja segíteni a közoktatás vállalkozó szellemű dolgozóinak innovatív támogatását. Az évente hirdetett pályázatok sorsa felől kuratórium dönt. Az elmúlt évben 483 pályázatot nyújtottak be, melyből 274-et fogadtak el, ítélték támogatandónak a szakemberek. Az anyagi támogatásra százmillió forint áll rendelkezésre, melyet iskola-kezdéskor kaptak meg a kísérletezők.

Ugyanakkor az is igaz, hogy sohasem lehet biztos abban mindenki, hogy amit a kuratórium felkarolt, az az üdvözítő megoldása egy-egy problémának. Hiszen a pályamunkák értékelése értelemszerűen szubjektív elemekkel átszótt, ugyanakkor amit elfogadtak, az is kísérlet, s közel sem eldöntött, hogy az lesz az üdvözítő megoldás. Az azonban biztos, hogy ma Magyarországon a pedagógusok 10–15 százaléka érzékeny az innováció iránt. Ilyen

aránnyal pedig nem sok szakma büszkélkedhet! Mit is jelent ez egyben? A kreativitás megvan a pedagógusban is, csak támogatni kell! Mára már világossá vált, hogy a comeniusi tanulmányi rendszer, az osztályrendszer felbomlóban van. Az iskolákban kialakult merev struktúrákat el kell tüntetni, helyette létre kell hozni az önkormányzó iskolákat úgy tantervi, mint tanügyi értelemben! Mára már világossá vált, hogy a valóság felől kell építkezni a cél felé, nem pedig fordítva, mint ahogy azt az elmúlt negyven év gyakorlata tette.

Közben pedig elkezdődött a Közoktatásfejlesztési Alap működésének második ciklusa, lejárt az újabb pályázatok benyújtásának határideje. Paradox elve a rendszernek, hogy a támogatás mindig csak egy évre szól, annak letelével ismét be kell nyújtani az újabb pályázatot. Mert ugye egy év alatt eredményt senki sem várhat... Hogy él a pedagógusainkban az újítás szelleme, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy ebben az évben már közel ezerre tehető a benyújtott pályamunkák száma.

Más változást is hozoz ez az év: a Közoktatásfejlesztési Alap ezután Nagy László Alapítványként segíti az alulról jövő kezdeményezések kifejlődését. A névváltoztatás egyébként méltó a célkitűzéshez, hiszen Nagy László a századelő híres reformpedagógusa volt, aki – magyar sajátosság? – híresebb volt külföldön, mint itthon.

Ma Magyarországon eddig csak a szekszárdi szakmunkásképző iskolának jutott eszébe, hogy jó lenne, ha az azonos célért küzdő pedagógusok tudnának egymásról, egymás eredményeiről, tapasztalatairól. Sajnos a Művelődési Minisztérium sem tölt be koordinációs szerepet, pedig betölthetne. Az ilyen magatartás pedig egyúttal meg is pecsételi a pályázatok további

sorsát, hiszen ha van egy jó elképzelés, egy jó program, annak elterjesztése szinte lehetetlen. A pályázók külön szigetként tevékenykednek, s hogy belőlük szigetcsoport váljék, az is gyermekeink érdekét szolgálná – ilyen, és ehhez hasonló gondolatokat vetett fel a pályázat első évének tapasztalatairól dr. Báthory Zoltán, a kuratórium elnöke.

A kétnapos tanácskozás egyébként nem bővelkedik előadásokban – a mai napon még Dr. Gazsó Ferenc egyetemi tanár a közoktatásfejlesztésről szól ilyen formában –, a többi időt a szekcióüléseken folyó munkára szánják. Hiszen igazából itt tanulhatnak, tapasztalhatnak a pedagógusok. A munka nem kevesebb mint tizenöt szekcióban folyik.

– *Mi a legnagyobb gondja ma egy reformpedagógusnak?* – kérdeztem a budapesti Nyári utcai általános iskola jelenlévő tanárait.

– Az irigység a kollégák köréből, szülői meg nem értés, szervezeti gondok... – sorolja Véssey Antal.

– Anyagi problémák is nehezítik a munkánkat – veszi át a szót Vicze Gyuláné.

– *De hiszen a pályázat pénzzel is jár! Mégis vannak anyagi gondok?*

– Igen, sajnos a pályázati pénzből kell megvenni azt, ami igazából kelleme, hogy legyen az iskolának; fénymásolója, videója, hogy csak néhányat említsek. Mert ma már ezek nélkül korszerű módszereket bevezetni az oktató-nevelő munkába lehetetlen. Pedig mennyi mindenre kellene még az a kis pénz!

Hát igen. Egy központi igyekezetet megelőző pedagógusnak először egy régi rendszer örökségével kell megküzdeni, s ezután kerülhet csak sor az igazi innovációs tevékenységre.

Gergelyics Zsóka
fotó: Kapitány Krisztina

Petre Roman nem enged

Tévedtem, amikor cikkeimből bizalmat szavaztam Bukarest mai diktátorainak. Április 3-ig bíztam abban, hogy európai vezetője van Romániának. Am a DIE WELT című lapnak adott nyilatkozatból rá kellett jönnöm arra, miszerint megfosztották népem egy ősi intézményétől, a kolozsvári Bolyai egyetemétől.

Nehéz elhinni! Hiszen ezer esztendő egykori földünkön mi, magyarok fordítottuk le a Bibliát „oláh” nyelvre, mi alapítottunk Brassóban „oláh” egyetemet, s a magyar országgyűlés finanszírozta az 1918-as gyulafehérvári gyűlést is. És sorolhatnám mindazt, amivel a később románoknak nevezett nép javát szolgáltuk. Nem törődve azzal, hogy milyen nyelvet beszél, s használhatja-e az egész ország (Magyarország) területén azt a tudást, melyet román iskolában szerzett Erdélyben. Petru Groza pedig Budapestre jött jogi képzést szerezni. Mi magyarok tehát nem elnyomó intézkedésekkel igyekeztünk „megoldani” a nemzetiségkérdést, hanem európai módon igyekeztünk egyenjogúságot biztosítani a korábban vláh, később román nemzetnek. A Nagyrománia-demagógia mára áthatotta a forradalomban megüszultulni látszó értelmiséget is. Hiszen Petre Románt és Ion Iliescut annak vagyunk kénytelenek nevezni. Szomorú azonban egy olyan értelmiség, mely jogok és évszázados hagyományok tiltásával, megszüntetésével kíván egységes nemzetet teremteni, saját történelmét pedig a szegénytől és a nacionalista törekvésektől őrve nem ismeri el, meghazudtolja.

Mínderre magyarázatot kapunk a marosvásárhelyi tüntetőknek kiadott névsorból, mely a likvidálandó magyarokat szerepeltette. Az egyik név BOLYAI JÁNOS egyetemi tanár volt...

(stoffán)

Litvániában történt

Nem sikerült a litván Legfelsőbb Tanácsban eldönteni, hogy a Gorbacsovra szóló válasza elterjesztett két változat melyikét fogadják el. A litván LT épületénél tízezer tüntetők a Szovjetunió egysége mellett, a jelenlegi vilniusi vezetést ellen.

A litván parlament szerdán politikai nyilatkozatot fogadott el, amely a szovjet vezetést vádolja feszültségkeltéssel, s minden fordulatért Moszkvát teszi felelőssé. A dokumentum szerint a Szovjetunió „felhasználva fegyveres erejét, s más eszközökkel is feszültséget keltve Litvániában, dezorganizálja a Litván Köztársaság szerveinek normális munkáját”. A nyilatkozat ezeket az akciókat olyan agresszív lépéseknek minősíti, amelyek „sértik a nemzetközi jogot, ténylegesen fenyegetik a Litván Köztársaság szuverenitását”. Ennek nyomán fennáll „a törvényesen megválasztott Legfelsőbb Tanács és a megalakult kormány megdöntésének veszélye”.

A litván LT végzetül kijelenti, hogy „egy esetleges katonai fordulat okozta tragédiáért és a politikai következményekért a Szovjetunió felső vezetését terheli minden felelősség”.

A litván parlament előtt tüntető mintegy tízezer ember, aki a szovjet állampolgárok litvániai bizottságának kezdeményezésére gyűlt össze, támogatta Mihail Gorbacsov elnök felhívását. A tüntetés jelszavai elutasították a litvániai népek közötti konfrontációt, s a parlamentet a józanság hangjának meghallására szólították fel.

A gyűlésen elhangzott, hogy veszélyeket rejt magában, ha a litván nép problémáit a köztársaságban élő más nemzetiségek rovására akarják megoldani. Mások arról beszéltek, hogy a Sajudis vezetésében a totalitarizmus és a hatalom kisajátításának irányzata lehetőséget kínál. Elutasították a litván sajtóban általában „megszállóként” emlegetett szovjet hadseregnek szóló támadásokat.

Sürgették, hogy vezessék be Litvániában az elnöki kormányzást, s írjanak ki népszavazást.

– Litvánia területén a szovjet határok őrzete jelenleg fokozott készenléti állapotban zajlik, ami azt jelenti, hogy

a katonák nem mehetnek szabadságra, eltávozásra, csökken a kiképzési foglalkozások száma – jelentette ki V. Slijahtyin altábornagy, a KGB határorcsapatának törzsfőnöke. A nemzetközi összeköttetést biztosító közutak mentén fokozott ellenőrzés folyik, amely minden közlekedési és szállítóeszközre kiterjed.

A határorség hajói cirkálnak a szovjet területi és gazdasági övezeten belül, hogy megakadályozzák a szovjet halászhajók és a külföldi hajók kapcsolatteremtését.

Mint a tábornok elmondta, ezzel akarják elejét venni annak, hogy fegyvereket, robbanóanyagokat csempésszenek be az országba. Korlátozzák Litvánia felől a Szovjetunióba való belépést is a külföldi állampolgárok számára. Slijahtyin szerint a lakosság zöme megértéssel fogadta a korlátozásokat. Végezetül a tábornok elmondta, hogy Gorbacsovnak a határok fokozott védelmét elrendelő elnöki utasítása óta semmilyen komoly incidens nem történt, a helyzet a határ mentén normális.

Külgyminiszteri csúcs

Elsősorban a fegyverzetkorlátozásról és Litvániáról tárgyalt szerdán három és fél órán át Eduard Sevardnadze szovjet és James Baker amerikai külügyminiszter. Utána mindketten reményüket fejezték ki, hogy a litván válságra sikerül megoldást találni és Baker utalt rá, hogy Washington nem gondol a csúcstalálkozó elhalasztására. Gennagyij Geraszimov szovjet külügyi szóvivő egyidejűleg jelezte: Moszkva ragaszkodik ahhoz, hogy Litvánia csak népszavazás és öt éves várakozási idő után kaphassa vissza önállóságát.

Sevardnadze a külügyminisztériumi tanácskozások után – mint aláhúzza, „felelőssége tudatában” kijelentette: nem kétséges, hogy sikerülni fog „bölcs és tisztességes” megoldást találni a litván kérdésre, mégpedig olyat, amely kielégíti a Szovjetunió, Litvánia, Európa és a béke érdekeit egyaránt. Baker nem kívánt érdemben nyilatkozni a kérdéssről, de utalt arra, hogy az ügy előtérben állt a tárgyalásokon.

Az amerikai képviselőház szerdán 416 szavazattal 3 ellenében úgy döntött, hogy határozottabb állásfoglalásra szólítja fel a litván kérdésben Bush elnököt. George Mitchell, a szenátus demokrata párti többségének vezetője és Robert Dole, a rangidős republikánus szenátor szerdán este találkozott Sevardnadzéval és azt mondták, hogy „nyílt és építő” volt az eszmecsere. Egyidejűleg több százan tüntettek a szovjet nagykövetség előtt Litvánia mellett.

A két külügyminiszter csütörtökön – rövid megszákításokkal – reggel 9

órától késő estig együtt lesz és tárgyal. A miniszterek négyesemléti tárgyalásai mellett összeülnek tanácsadók szokásos munkabizottságai, amelyek a fegyverzetkorlátozás, a kétoldalú kapcsolatok, a regionális válságok, az emberi jogok témakörével és világpolitikai kérdésekkel foglalkoznak. A munkabizottságok jelentései alapján döntenek végül a miniszterek az egyes kérdésekben.

Baker megerősítette, hogy Sevardnadze választ hozott George Bush elnök múlt héten Mihail Gorbacsovnak küldött üzenetére. Levelében Bush hír szerint biztosította a szovjet elnököt, hogy az Egyesült Államok megéri Gorbacsov nehézségeit, nem kíván szovjet belügyekbe avatkozni s a litván kérdést kiélezni, de rendkívül fontosnak tartja, hogy azt az önmeghatározás jegyében, békés tárgyalásokkal oldják meg. Gorbacsov válaszáról csak pénteken várható tájékoztatás, miután Bush elnök fogadta Sevardnadzét.

Gennagyij Geraszimov szovjet külügyi szóvivő szerda esti tv-nyilatkozatából a valószínű válasza mindenestre következtetni lehet. Geraszimov a PBS-hálózatnak határozottan kijelentette, hogy Litvánia esetében szovjet belügyről van szó, amely nincs a miniszteri találkozó napirendjén. A szóvivő szerint nem a litvániai szovjet katonai lépések jelentenek provokációt, hanem a törvénytörő litván döntés az önállóság kikiáltásáról. A litván parlament „nyomás alatt”, érzelmi, nacionalista hangulatok közepette szavazta meg az elszakadást. A szovjet vezetést így is hajlik a kompromisszumra: rendezzenek népszavazást, majd – amennyiben a kiválság többsége van – tartják meg az ötéves „gondolkodási szünetet”, s Litvánia ezek után önálló lehet – mondotta Geraszimov. Azokat a litván katonaszökevényeket, akik most nem élnek az amnesztiával és nem jelentkeznek, a későbbiekben felelősségre fogják vonni. A litván–lenyegyel határ lezárása átmeneti intézkedés, amit a feszült helyzet indokol – közölte a szóvivő.

Antiszemitizmus vagy fáradékonyság?

Jacques Medicin, Nizza polgármestere antiszemita jellegű kijelentéseket tett egy televíziós interjújában. A kormány testületi állásfoglalása „botrányosnak és szégyenletesnek” minősítette a polgármester magatartását. Medicin ellen egy polgárjogi szervezet polgári peres eljárást akar indítani, a különböző politikai pártok pedig – beleértve saját pártját, a gaullista RPR egyes vezetőit is – sorra ítélik el kijelentéseit.

A polgármester később azzal védekezett, hogy elfáradt a sok nyilatkozatban, s a végén már nem figyelt arra, mit mond.

A VILÁG HÍREI

– „A szovjet zsidók tömeges kivándorlása Izraelbe a lehető legsúlyosabb probléma. A jelenlegi évi 300 ezer fős ütem azt jelenti, hogy az évtized végére Izrael lakossága megkétszereződik annak a tervnek megfelelően, amit „Nagy Izrael” kialakítására készítették a megszállt területek bekebelezésével” – jelentette ki Jaszser Arafat Rómában.

– Jurij Szolovjov ismét az SZKP tagja, a kizárásának okául említett Mercedes gépkocsi pedig bizomaját áruházban vár új gazdára. Szolovjovot, aki négy éven át volt az SZKP leningrádi területi bizottságának első titkára, s az SZKP KB Politikai Bizottságának póttagja, februárban zárták ki „a párt-életi normák megsértéséért, szerénytelenségéért.”

– Az olasz rendőrség őrizetbe vett egy bolgár származású operabénekesnőt. A harminchét éves Toma Tomovot, aki tizenhárom esztendő óta él Itáliában, azzal gyanúsítják, hogy egy kiterjedt nemzetközi kábítószercsempész-hálózat vezetője – jelen-

tették csütörtökön olasz rendőrségi források. Az ügyben számos európai ország, az Egyesült Államok és Ausztrália rendőrsége több mint egy évig nyomozott.

– Szíria – régi viszály ellenére – szilárdan támogatja Irakot az izraeli fenyegetéssel szemben – jelentette ki újságíróknak Faruk as-Saraa. Izrael terjeszkedő politikájára feszültséget okoz, valamint az, hogy Izrael nagy mennyiségű vegyi és nukleáris fegyverrel rendelkezik. Faruk as-Saraa felszólította Izraelt: egyezzen bele, hogy ezeket a fegyvereket szereljék le a Közel-Keleten.

– Norvégia liberalizálni fogja a vízumelőírásokat a Kelet-Európából érkező beutazók számára. Mint Knut Vollebæk külügyi államtitkár a Klassekampen című oslói lapnak adott nyilatkozatában bejelentette, a tervek szerint csökkentik a vízumkérelmek beadását követő várakozási időt, áttérnek a többszöri be- és kiutazási engedélyek kiadására, valamint hosszabb tartózkodási időre adnak majd vízumot.

Hagyományörzés orosz módra

Katonai erények

Az orosz társadalomban hagyományosan kitüntetett pozíciót tölt be a honvédő hadsereg mítosza. Ezzel támogatva jó ideig még az ún. „internacionalista segítségnyújtás” eszméjével leplezett birodalmi terjeszkedés is megállta a helyét, enyhítve a katasztrofális belső ellátás keltette elégedetlenséget. Az már újabbkori fejlemény, hogy a csúfos afganisztáni kudarc, bármennyire is igyekeztek méltóságot kölcsönözni a kivonulásnak, valamint a volt csatlós államokból való kényszerű hazatérés, megtépázta a humánus bajnokának szerepében tetszelgő Szovjet Hadsereg tekintélyét. Hozzátehetjük, hogy az önbizalmát is, érthető hát e hadsereg elitalakulatainak mostani dühödt litvániai randalírozása. Persze az ottani katonai, de inkább rendőri akciók semmiképpen sem minősíthetők országmentő hőstettek sorozatának, az állig felfegyverzett alakulatok ármánnyal és a tőlük megszokott szeszegéssel próbálják meg letörni egy szabadságharcát vívó fegyvertelen nép ellenállását.

Felbomlóban lévő diktatúrák a demokratikus szándékok letörésére előszeretettel nyúlnak erőszakos eszközökhöz, ez alól a szovjet birodalmi gondolkodás sem kivétel. Az ehhez gyártott ideológiákban mindig használható volt az orosz katonai másokat felülmúló hősiessége, s az elmúlt századok gyakorta hódító cári armádiáinak népi hadseregként való feltüntetése. Az azonban még az 1941-es német támadás idején sem fordult elő, hogy az utolsó orosz cár hadseregét, s annak első világháborús helytállását elismerő szavakkal vagy gesztusokkal illessék. (Legfeljebb annyiban, hogy akkoriban visszaállították az ott érvényes rangokat és vállalatokat, amelyekkel 1945 után a „népi demokratikus” csatlós hadseregek is átvenni kényszerültek.)

Most a szovjet belpolitika nem elhanyagolható fejleményeként ez is megtörtént. A moszkvai központi televízió egyik adása arról számolt be, hogy korabeli fényképekből és dokumentumokból a szovjet fővárosban emlékkiállítás rendeztek II. Miklós hadseregének tiszteletére. A kommentátor hosszan ecsetelte az orosz katonák hősiességét, emberségét és a hadsereg kétségtelen sikereit. (Bár mint minden vesztes hadseregé, ezek a sikerek csupán részsikerek.)

E tény, ha nem lenne önmagán túlmutató jelentősége, üdvözlendő esemény is lehetne. A szovjet hatalom évtizedei alatt felnőtt lakosságunk ugyanis eddig nem nagyon volt módja első világháborús halottainak nyilvános meggyászolására. Itt azonban érezhetően másról, a hadsereg megtépzott tekintélyének helyreállításáról, valamint az orosz nemzeti skizofréniára tett kísérletről van szó.

A szovjetizált birodalomban, miközben a nem orosz népeket, többek között az erőszakos oroszosítás eszkö-

zeivel is sanyargatták, a valódi orosz kultúra megrendítő mélyütéseket kapott. (Ez a szomorú tény ma szélsőséges és kevésbé szélsőséges orosz nemzeti mozgalmak ideológiájában kiemelt szerepet játszik.) A sebzett (nagy) nemzeti tudatnak vígaszra van szüksége, s ennek a hadseregmitosz ilyen kontinuitású eszményítése is eszköze lehet. A modern korban a cárok, majd a Szovjetunió hadserege egyértelműen és hangsúlyosan orosz nemzeti intézmény. A hódoltatott népek fiai számára a hadseregbeli szolgálat az elnemetlenedés veszélyével jár, hiszen orosz a vezénylés nyelve, s az itt megszerezhető ismeretekhez is csak orosz nyelven lehet hozzájutni. (Nem ritkán találkozni olyan nem orosz fiatalokkal, akik a leszerelés után megrendült identitástudattal, s akadozó anyanyelvvel tér haza.) Bármennyire is ismert, hogy a Szovjet Hadseregben számos nép fiai teljesítenek szolgálatot, a megszállt országokban az ott állomásozó csapatokat mindenki oroszoknak tekinti. Még akkor is, ha gyakorta találkoznak a külföldre egyébként nem szívesen, csupán a muzulmán köztársaságokban tapasztalható demográfiai robbanás következményei folytán, az oroszok csak törve beszélő közép-ázsiai és kaukázusi katonákkal.

Nemzeti intézmény jellege mellett egyéb okok is szerepet játszanak a hadsereg kampányszerű idealizálásában. Lassan mindenki előtt nyilvánvaló, hogy megkezdődött a szovjet birodalom szétesése, s ez, konzervatív politikai és katonai körökben erőszakos fellépést indukáló reflexeket ébreszt. Nem jelentéktelen befolyással bíró csoportok elhíbizott lépésnek tartják a csehszlovákiai és a magyarországi kivonulást, s ha nem is léphetnek fel nyíltan és nyilvánosan az államközi megállapodások ellen, a velük egyetértők táborát a külhoni gamizon-biztonságból a hazai egzisztenciális bizonytalanságba visszatérni kényszerülő tiszti és altiszti állomány is növelheti. Így a hadsereg részttségének és családottságának részleges levezetésére most kiváló terepet nyújt a függetlenségét kinyilvánító Litvánia és a hasonló lépésekre készülő Lettország és Észtország.

Erősödik tehát a katonai lobby, de a hadsereg brutális (Tbiliszi), majd balul sikerült, senkit meg nem nyugtató „békéltető” fellépése (Baku) és vilniusi terrorja miatt a hadsereg- és oroszellenesség is erősödőben van. Az orosz érdekeltségű Szovjet Hadsereg a polgári engedetlenséggel szemben, ez ma az egyik legfrissebb, az erőfelmérő öszszecsapás lehetőségét sem kizáró feszültségforrás a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségében.

Tóth István

Eredeti neve Csávosi?

Egykoron cipészinás, de cigány vagy magyar volt Ceausescu?

Egy „idegen nép hőszerepelt fia” címmel cikk jelent meg a Süddeutsche Zeitung oldalain. Szerzője: Heinrich Lauer. Valójában a Romániában még dúló „Ceausesculanitás” vadhajtasáiról elmélkedik. A szerző megállapítja: hogy mi sem természetesebb annál, hogy a románok igyekeznek eltüntetni mindent, ami a szégyenletes névvel jelzett korszakhoz köthető. Még érthető is, hogy a román sajtó ebbéli igyekezetében gyerekes dolgokra ragadtatja magát, pl. elkezdtek a diktátor nevét csupa kisbetűvel írni. De az „elhunyttal” szembeni utálat már ennél sokkal abszurdabb formát ölt, mikor a diktátor nem román eredetű kezdik feszegetni. A megjelenő néhány cikkből megtudhatjuk, hogy a nép hajdani „legszeretettebb fia” – aki erre viszonzásképpen szívesen beszélt az ő tehetséges, szorgalmas, csodálatos népéről – egészen örödi tulajdonságokkal rendelkezett. A Temesváron megjelenő „Renasterea banateana” (Bánati Újjászületés) cikkből megtudhatjuk, hogy ez nem véletlen. A nemrég még a kommunizmus fényes magasságaihoz vezető kiváló személyiség, aki maga volt a románság megtestesítője, nem is román. Ereiben a hazáért, illetve a haza ellen idegen vér buzogott. Az „Újjászületés” egy Bécsben megjelenő román újságot idéz, melyben egy Cornea nevű úr, aki Scornicesuból származik – ez lenne hivatalosan Ceausescu szülőfaluja – határozottan helyreigazítja a szülőhely kér-

désben valótlanságban tévelygőket. Ezek szerint: a „Titán” nem Scornicesuból született, amit a helybeliek már régóta felháborodottan utasítottak vissza, nem, az egykori cipészinás a 12-km-rel odébb fekvő „Tartarai”-ból származik. A végkövetkeztetés: Ceausescu nem más, mint gonosz tatárok ivadéka. S ez még nem minden! A volt Conducator ereiben cigány vért fedez fel. A „szörnyet” átszármasztják tatár-cigány keveréknek. Mongol vágású szemekről, előre ugró pofacsontokról, vastag ajkokról, hegyes orról, lelógó fülekről, alattomos tekintetéről beszélnek. A megdönthetetlen bizonyítékok sorából nem hiányzik Ceausescu orientális pompamániája sem.

A Scornicesuból származó bécsi hazafi szerint a Tartariban lakók a mai napig megőrizték vad ázsiai szokásaikat, mélységes utálatukat, megvetésüket a környék szelíd románságával szemben. Száz szónak is egy a vége: Ceausescu egész retyerutyájával együtt nem a latin törzs ágacska.

Félt, hogy a leleplezést mi magyarok sem kerülhetjük el, s hamarosan kiderül majd, hogy Ceausescu egyik nagy-nénikéje Attila törzsből, származó horthysta, irreddenta, fasiszta „Tante” volt. De jót lehetne rajta nevetni! Ha nem lenne olyan szomorú!

(Ezt az írást a Magyar Fórum című lapból írta rövidítetten át lapunkba: (petőfi)

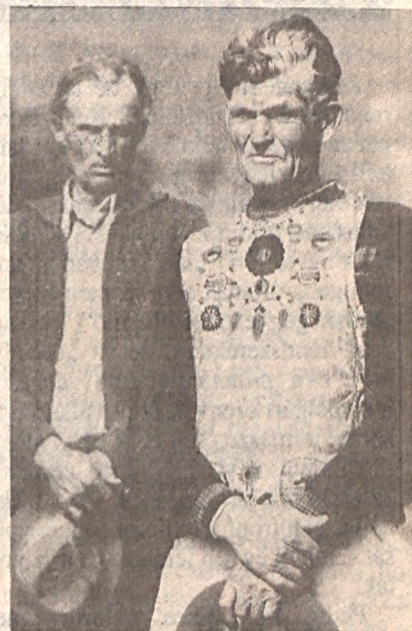

Gyimes völgyében is szervezik az RMDSZ-t

Csikszeredától mintegy húsz kilométer távolságra, a Csíki-havasok keleti lejtőjén, a sebes folyású Tatros folyó vízgyűjtő területén élnek a gyimesi csángók. Falvaik – Gyimesfelsőlok, Gyimesközéppok, Gyimesbükk – még a Kárpátok karéján belül épültek. A Tatros mentén hosszan elhúzódnó három településen kívül, fenn, az apró patak völgyekben, havasi legelőkön él a magyarságnak ez a sajátos, ősi hagyományokat őrző népcsoportja. Lélekszámukat harmincezerre becsülik.

A korai tavasz beköszöntével közöttük is megindult az RMDSZ szervezése. A helybéli tanítók és egyházi vezetők a gyimesi csángók magyarságtudatának gondozói. Ők szervezik az RMDSZ-t is. Velük való beszélgetések során kitudt, hogy az egyszerű emberekben még mindig erősen él a félelem, aggodás a megtorlás miatt. Élénk figyelemmel kísérik a marosvásárhelyi eseményeket, a Vatra Romaneasca sovíniszta terrorját. Nem értenek egyet Petre Román miniszterelnök halogató politikájával. „Hogyan lehet azt mondani egy olyan embernek, hogy legyen türelmes, várjon még, akinek befogták az orrát, szorítják a torkát és nem kap levegőt! A magyar oktatási intézmények visszaállítása nekünk életkérdés. Nélkülük a magyarság elpusztul Erdélyben. Mi nem akarunk a moldvai magyarság sorsára jutni.”

Hajdú Demeter Dénes képriortja

Új magyar szervezetek Jugoszláviában

Jugoszlávia a nagy politikai változások, a pártállam és az állampárt lassú megszűnésének időszakát éli. Április 8-án Szlovéniában, majd két héttel később Horvátországban szabad, demokratikus képviselőházi választásokat tartanak, s ezzel megkezdődik az áttérés a többpártrendszerre. A szlovén és horvát „példát” az ország másik négy tagköztársasága – Bosznia-Hercegovina, Crna Gora, Makedónia és Szerbia – minden bizonnyal a nyár és az ősz folyamán követi, s a jövő év elejére a szövetségi parlament is tükrözi majd az átalakulást.

Az új, demokratikus választási rendszer azonban nem tesz kivételeket, így a nemzetiségek érdekképviseletét sem biztosítja. Félt, hogy a kisebbségek még a helyi irányításban is háttérbe szorulnak. Olyan politikai pártba, szervezetbe kell tehát tömörülniük, amely világosan megfogalmazott program és célok jegyében, a demokrácia szabályai szerint sikrászáll érdekeik védelméért és a számáruknak megfelelő képviseletükért.

Az új helyzethez igazodik a mintegy félmilliónyi jugoszláviai magyarság is, amelynek zöme Szerbia egyik autonóm tartományában, a Vajdaságban él. Ezt tanúsítják a legutóbbi hetek történései, amelyeket három új nemzetiségi szervezetük létrejötte tesz emlékeztetővé.

A sort a mintegy 10 ezer lelket számláló szlovéniai magyarság nyitotta meg. Közeli hónapja Dabronak székhellyel megalakította a muravidéki magyar nemzetiségi közösséget, amelynek Muraszombaton és Lendván is működnek szervezetei. A közösség a magyar kisebbség érdekvédelmét, különjogainak gyakorlati érvényesítését tekinti legfőbb feladatának. Egyik célja, hogy a magyarul beszélő köz-
ben kiharcolja a képviselőtestületek (tanácsok) nemzetiségi bizottságainak létrehozását, amely vétőjogot élvezne a nemzetiségeket érintő kérdésekben. Igyekszik minél sokrétűbb kapcsolatot fenntartani az anyaországgal.

Két héttel később a Dráva-szögi Vörösmarton megtartotta alakuló közgyűlést a Horvátországi Magyar Néppárt (a Baranya háromszögben és Szlovéniában mintegy 30 ezren vallják magukat magyarnak). Programja a nemzetiségi és az emberi jogok, valamint a vallásszabadság és a környezet védelmét tartja elsődrendű teendőjének. Sikrászáll Jugoszlávia egységéért (a tagköztársaságok jelenlegi naggyobb önállósága mellett), ragaszkodik az egyenrangú nyelvhasználathoz, követeli, hogy a közéletben és a közigazgatásban fordító szolgálat működjön, továbbá, hogy a magyar tannyelvű általános iskolákat a diákok számára függetlenül tartsák fenn, s ahol lehetséges és indokolt, hozzanak létre magyar nyelvű középiskolát. (Horvátországban jelenleg egy, Vajdaságban pedig nyolc magyar tannyelvű középiskola működik.) Célja eléréséért – hangsúlyozza a program – a párt minden törvényes eszközzel küzdeni fog, szükség esetén alkalmazza a petíció, a tiltakozás és az aláírásgyűjtés különböző formáit.

Március utolsó napján a Zombor közelében fekvő Doroszlón Herceg János, az ismert jugoszláviai magyar író falujában megtartotta alakuló közgyűlést a vajdasági magyarok demokratikus közössége. Bácskában és Bánátban százezrek figyeltek erre az eseményre.

A közösség a nemzetiségi egyenjogúság érvényesítésének szervezeti és politikai eszköze lesz. Törekvéseit az egyetemes magyarság, az egységes Ju-

goszlávia és a közös Európa elvei vezérik. Célja az, hogy elősegítse a nemzeti-nemzetiségi egyenrangúság megvalósítását Vajdaság autonóm tartományban, illetve a Szerb Köztársaságban.

A demokratikus közösség programja támogatja a Jugoszláviában meghirdetett reformokat, sikrászáll a társadalmi és politikai változásokért, a pártal-

lam jogállammá történő átalakításáért, a tőke-, áru- és munkaerőpiacokkal rendelkező piacgazdaságért, a többpártrendszerű parlamenti demokrácia megteremtéséért. Kidomborítja, hogy létre kell hozni a népek és nemzetiségek egyenjogúságának új modelljét, mert az eddigi a pártállam jegyeit viseli és kimerítette belső tartalékait, nem hoz megfelelő eredményeket, s a nemzetiségek – így a vajdasági magyarok – soraiban nem biztosítja a felgyorsult asszimilációs folyamat megállítását.

Az új modellre nem azért van szükség – olvashatjuk a programban –, hogy a nemzeti-nemzetiségi egyenjogúság szükségességének alapgondolata megváltozzon, hanem azért, hogy az minél teljesebben valóra váljon a jogállam, a piacgazdaság és a politikai pluralizmus feltételei között.

A nemzetiségi politikát meg kell szabadítani az egypárti ideológia béklyóitól, s a nemzetiségi jogokat az emberi jogok sajátos területeként kell kezelni.

BEETHOVEN-VARIÁCIÓK

Für Darvas Iván...

Politikai hirdetés a televízió főműsoridejében. Kislány a zongoránál. Szorgalmasan gyakorol. Ujjacskáit gépiesen csiszolgatják a Für Elise unalomig ismert kezdősorát:

...esz...d...esz... (Bocsánat, Beethoven Úr, erről nem Ön tehet!)

Az örökifjúként sáros Liliomfi a zongorára könyökölve nagy átéléssel korrepetálja, és közben jellegzetesen fátyolos hangján, egyik szemöldökét huncut módon felvonva korteskedik: ...nem...d...e!... ..esz...d...esz! Mire slusszpoenként bejön a régebbi emlékekből felderengő szibbasztóan cinkos kacsinás is.

Művész Úr! Ezt a kétségtelenül szellemes, de övön aluli szlogent bizonyára nem Ön találta ki. Az Ön szájába adták, Ön pedig bekapta. Pedig mint az egész nemzet egyik legközvetlenebb, igazán megbecsült nagy komédiása, tisztá ember tiszta múlttal, bizonyára jól tudja, hogy hol a határ a művészi alázat és a bábész tömeget olcsón szuggereáló ripacszkodás között. Egészen biztos benne, hogy látványos képviselőjelölti mennyemenetelén, szabad égen szabad madárként megifjodva, kifeszített szárnyakkal vitorlázva, jó irányba csipked csőrével? Ezek ellen, az Ön abszolút hallása számára most hamisnak tetsző hangok ellen pofos(?)kodott Ön akárcsak egy-két hónapja is? Ez most egy új nóta, vagy az Ön füle gyengül? Vagy csak egyszerűen palira vették.

Mert hogy a palimadár is madár. A döglődő keselyűkkel ugebbár már nem nagy kunsti kakaskodni, ezért, hogy lan-kadhatautan harcos kedvt országánk-világának, a kenyéren kívül a cirkuszt is imádóknak egyfolytában bizonygassa, a hosszú esős évszak után a benuit ólomzürkéből lassacska kitisztuló égbolton, kötelezően felborzolt színes farktollai-

val látványosan nekiesik a hozzá hasonlóan nem ragadozó ösztönű, de más ívekben keringő, kevésbé harsány szárnyasoknak. Eközben fennhangon és elszántan hirdeti magáról, hogy az új fényes szelek szárnyán csakis ő a hamis hangoktól mentes, tiszta trillák egyedüli tévedhetetlen birtokosa.

Tudja, Művész Úr, a varjú erre csak annyit mondana: ...kár... A varjú nem színes, nem szép, de nagyon bölcs. Ó jól tudja: ...madarak jönnek, madarak mennek...

Csutiné Schleer Erzsébet

Egy politikai reklámról összhangzattanilag

Neves színészünk, Darvas Iván vizionlátása a képernyőn mindig örömet jelent számomra, még akkor is, ha jelen esetben egy politikai reklámról van szó. Észrevételem nem is neki, hanem a reklámszöveg szerzőjének szól. A Für Elise-t zongorázó és melléütő kislányra ráripakodó tanár? vagy apa? szituációjáról nekem mindig a viadukt-robbantó Matuska Szilveszter fog eszembe jutni (Básti Lajos ugyancsak emlékeztet filmalkításában). Ez az asszociáció gondolom nem csak bennem merül fel és vetül előre újabb vasútrobbantásokat. A "nem d-f", hanem esz-d-esz zenei szakzsargon szójátékról még valami eszembe jut. Az "esz" mint hang az „e” hangból lefelé módosított „disszel”. A nevezett hanglépés tehát leírható disz-d-disz sorként is, amiben a DISZ politikailag ugyancsak rossz emlékké lehet számomra. Persze mindez csak zenei hangnem (dur vagy moll) kérdése, bár a politikai reklámokban sem ártana néha megválogatni a hangnemet.

Választási földrajz

ÉRTÉKELES – VIHARSZÜNETHEN

Alighanem egy régi, de az eddigi rendszerek szándékából Kelet-Európában „munkanélkülivé” vált ágazatát kell feleleveníteni a szociálgeográfának vagy a politikai földrajznak, ennek választási földrajz volt valaha a becsületes neve. 1947 után azonban az antropológia nem lehetett helye a „közmegegyezésen alapuló”, „homogén” rendszerekben, de az „osztályharc” és a „proletárdiktatúra” sem tette a kispolgári szenvelgést a választások során: természetesen ezek helyhatósági választások voltak csupán, amikor is az urnákhoz járulók, 99,9...%-a a Hazafias Népfőnt jelöltjeire adta le voksát – mivel egyéb jelöltek nem is voltak.

Pedig az „átkos” Horthy-rendszerben is sokat adtak a választások területi elemzésére, fontos, állami szempontból is kiemelt tudományának tartották, amelynek egyik legismertebb képviselője dr. Fodor Ferenc professzor volt, aki az 1861–1915. közötti időszakról összeállította „A magyarországi országgyűlési képviselőválasztási kerületek térképeit”. A két világháború között közreadott statisztikai szemlék tartalmazták a választókerületek szerinti eredményeket. Erre nagy szükség volt, hiszen a szavazatok földrajzi megoszlása érzékenyen érintette az egyes pártok választási hadjáratának intenzitását: nem mindegy, hogy munkásterületeken vagy agrárterületeken vagy pedig vasutas lakónegyedekben kell-e választókerületet harcolni. Eltérő a választási taktika a gazdaságilag fejletlen megyében és a munkaerőfőlétséggel rendelkező elmaradott, hátrányos helyzetű térségekben. A „nyugati”, „keleti”, „centrális” és „fővárosi” aspektusok ma is befolyásolhatják a választási eredményeket (pl. Az Agrárszövetség – helytelenül a fővárosban nem indított jelöltek).

Vagyis az egyes pártok esélyeinek kronológiai elemzése jócskán háttérbe szorította a földrajzi (ezen belül a demográfiai, életszínvonal, stb.) elemzéseket, ami az egyes pártok rutinhiányának tulajdonítható.

Gyorsrábránk a hosszú vajúds után közöttézt budapesti és megyei listák alapján készült, ebből vonunk le néhány következtetést.

1. A területi listán győztes MDF (több mint 1,7 millió szavazatot) öt megyében (Baranya, Fejér, Győr-Sopron, Vas, valamint Somogy) az első helyen végzett. Helyezési száma: 1,35 (megyékben és Budapesten elért helyezések összege osztva azok számával). A párt a legkevésbé népszerű Somogyban (csak a 3. párt), Nógrádban és Tolnában, ahol az erős polarizáció következtében szorult háttérbe. A legerősebb Csongrádban, ami egyrészt a megyében feltűnően sok állampárti botránynak, mint előzménynek a következménye. Tagadhatalan, hogy Király Zoltán karizmatikus egyénisége és eddigi tevékenysége serkentően hatott az MDF működésére. Erős még a párt – némi meglepetésre Veszprém és Békés megyében is...

2. A SZDSZ fővárosi győzelme – az előzetes várakozással ellentétben – elmaradt, noha a legmagasabb arányban ott kaptak szavazatokat (27% fölött). Ugyanakkor a „kultúrmegegyés”, mint Győr-Sopron, Fejér, Vas, Komárom, a párt végzett az élen. Meglepetés az SZDSZ Baranyában aratott győzelme – figyelembe véve a megye lakosságának foglalkozási szerinti összetételét. Helyezési számuk: 2. Feltűnő a párt nagy arányú veresége a „konzervatív”-nak tartott Somogyban, ahol csak 4. Várható volt lemaradása az „értelmiségihányos” Szabolcs-Szatmárban, Borsod-Abaúj-Zemplénben és Jász-Nagykun-Szolnok megyékben.

3. A Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt mindössze Somogy megyében került az élre, de megosztottsága (Nemzeti Kisgazda- és Polgári Párt) ellenére igen jól szerepelt az Alföldön (Békés, Bács-Kiskun, Jász-Nagykun-Szolnok, Csongrád megyék), várakozáson felül teljesített a Dunántúlon is. Értékszám: 3,5.

4. Az MSZP Somogyban (2.), Budapesten (3.) és Borsodban (3.) volt a legnépszerűbb. Helyezési száma: 4,25. Feltűnő a párt kudarca Győr-Sopron megyében. Ahol a hatodik lett, de öt megyében is csak az ötödik helyen végzett (Komárom, Pest, Vas, Veszprém, Zala): ebből három megye a hajdani „nagy szocialista beruházások színhelye”... Vagy éppen ezért?

5. A fiatal erőkből álló FIDESZ messze a várakozáson felül szerepelt,

elsősorban a fővárosban volt bázisa, ahol bizonyított is (11,51%). Vidéken csak Vas és Győr-Sopron megyében került 10% fölé, ahol az SZDSZ is erős volt. Kevésbé fogadták el a pártot Békés, Hajdú-Bihar, Csongrád, vagyis a dél-alföldi megyékben. Helyezési számuk: 5.

6. A Kereszténydemokrata Néppárt csak 13 megyében és a fővárosban állíthatott területi listát, így is azonban a szavazatok 5,7%-át szerezte meg. Különösen jól szerepelt a párt Nógrád(!), Tolna, Heves, Vas és Zala megyékben. Somogyban a Somogyi Keresztény Koalíció „vitte” el a párt szavazatait.

7. Különös érdeklődés kísérte az MSZP-nél konzervatívabb, de önmagát „megújultnak” nevező utódpart, az MSZMP eredményeit. Az előzetesen várt 5% körüli eredményt számos okból nem sikerült elérni (pl. semmiféle felelősséget nem vállaltak a múlt „hibáit”, nem csatlakoztak az erdélyi atrocitásokat elítélő 11 párthoz, stb.). A párt Pest megyében nem indulhatott területi listán, de igen gyengék voltak Bács-Kiskun, Komárom-Esztergom és Zala megyében is: Győr-Sopronban a szavazatoknak mindössze 2,29%-át szereztek meg... Így az MSZMP kiszorult a parlamentből...

8. Még gyászosabbra sikerült az

MSZDP megméretése: kevesebb választót nyertek meg (3,55%), mint a volt uralkodópárt az MSZMP, ami önmagáért beszél: Vas és Szabolcs-Szatmár megyében nem is kerültek föl a listára. A fővárosban a szavazatoknak mindössze 3,5%-át kapták meg, ehhez sem kell kommentár. Zalaiban a szavazóknak mindössze 2,64%-a tisztelte meg a pártot bizalmával.

9. Megrázó vereséget szenvedtek a „választó-elvonó”, „koalíciók” és „szövetségek”, pedig igyekeztek értelmiségi „nagygyúkat” is felvonultatni a választási harcban. Mindössze szándékaik maradtak titokban, amit a választók jó érzékkel fölismertek... A Hazafias Választási Koalíciót – kiütötték (1,87%), a 9. helynél sehoh sem végzett előrébb. Valamivel jobb volt a „kisgazdapárti”-elvonó Agrárszövetség is (3,13%), de esélye így sem lehetett a parlamentbe jutásra.

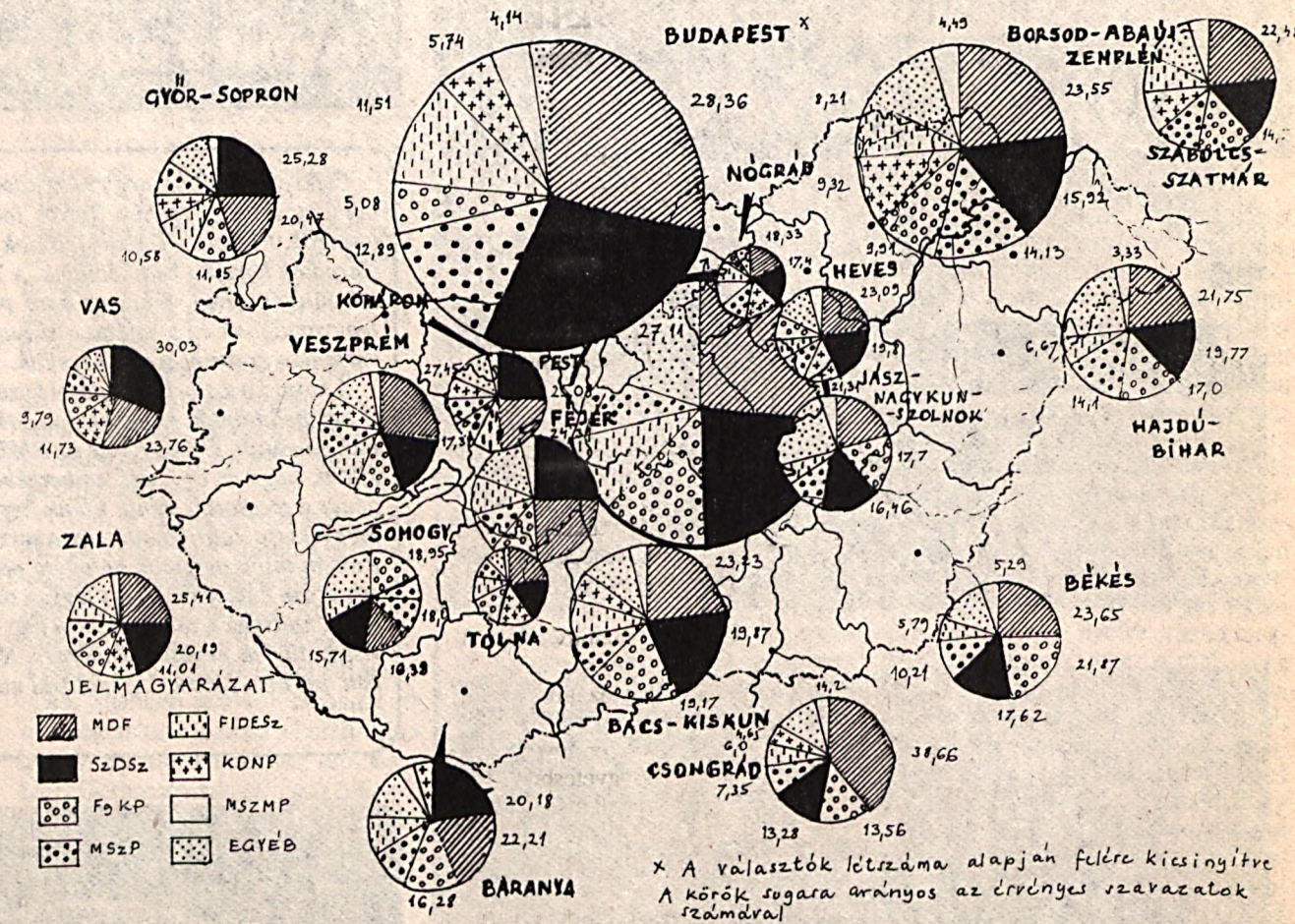
Ugyancsak erőmegosztás látszatát keltették a „függetlenek”: közülük mindössze Németh Miklós (MSZP-tag) megválasztása tekinthető esetleges nyereségnek.

10. Az egyéb pártok közül 12 megyében kaptak szavazatokat a Magyar Néppárt (0,75%), amely programja alapján jobb sorsra érdemes és az eddiginél lényegesen nagyobb támoga-

tást igényel. A későn szerveződő Választókerületi Pártja 13 megyéből nyerte szavazatait (1,88%) és több mint 92 ezer voksot kapott. Az éledező Magyar Zöldpárt négy megyében, (18 ezer voks), a jobb szélen álló Szabadságpárt két megyében (Somogy, Zala) gyűjtött közel 3 ezer szavazatot.

Területileg amint az várható volt, Somogy, Nógrád, Csongrád, Békés, Heves és Jász-Nagykun-Szolnok megyék szolgáltattak meglepetést azzal, hogy ott nem érvényesült a máshol megszokott (MDF-SZDSZ, vagy SZDSZ-MDF)modell. Somogyban az MDF csak harmadik, az SZDSZ a negyedik lett (!). Míg Budapesten a szavazatok 2/3-át az MDF-SZDSZ-FIDESZ vitte el, addig az említett megyék feltűnően polarizálták váltak. Így Nógrádban volt az MSZMP a legerősebb (10,21%), de ugyanakkor a KDNP is ebben a megyében a legerősebb (15,5%). Hevesben az MSZMP a második legerősebb (6,1%), de a KDNP is nagyon sikeres (a 3. 13,33%-kal). Békés a „kommunista” megye, de úgy, hogy a kiszagdák az MDF mögött a másodikok. Hasonló a modell Jász-Nagykun-Szolnok és Csongrád megyékben is...

A választás eredményei egyébként az előzetes prognózisokat igazolták. Vuics Tibor

CSOÓRI SÁNDOR: „Most még a tisztulás kíméletlen időszaka van!”

Tízéves lehettem, amikor először hallottam a nevét. Anyák napján az egyik barátom az ő versét szavalta. „Az anyám fekete rózsá” címűt. Az ünnepet megelőző próbákon oly sokszor hallottam, hogy lassan már én is kívülről tudtam. Örültem, hogy nem rám osztották ezt a verset, mert úgy éreztem, csak úgy süt belőle a szomorúság. Hogy az anyák csak elkomorulnak, ha hallják. Évek kellettek, mire rádőbbsentem micsoda odafigyelés, féltés, fájdalom lappang a versben. S micsoda szeretet! Aztán évekig vak lettem iránta, mígnem kezembe került a „Nomád napló” című kötete, és a többi is. De ez már az egyetem időszakára esett. S egyre többen hallottam róla, mint közelebbi személyiségről, durvában fogalmazva: „mint aki veszélyes a hatalomra”. Élmény volt először élőben látni őt a Magyar Demokrata Fórum II. Országos gyűlésén, pedig csak a találkozásunk abból állt, hogy némán elmentünk egymás mellett – és hallani. S aztán ez a megkészt Kossuth-díj! Csóóri Sándor, aki Ausztrálián kívül megfordult a világ minden pontján, ahol csak magyar él, tegnap Pécsre látogatott. Eredetileg politikai nézeteit szerette volna megosztani a Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Karának épületében összegyűlt hallgatósággal, ám ezt félig-meddig megghiúsította a rektorasszony „leirata”, mely szerint az egyetem autonóm terület, s rekesztődjék onnét ki a politika. Nem tudom, a rektorasszony

hogy képzelte, mennyire megvalósítható ez a kérés, hisz egyrészt itt és most Magyarországon lehetetlen megkerülni a politikát. Másrészt Csóóri Sándor költői-írói munkássága maga is politika.

Am a vendég tiszteletben tartotta az egyetemi autonómiát s igyekezett politikamentesen megvilágítani olyan kérdéseket, mint magyarság, nemzeti érték, nemzeti önbecsülés. Mint mondta, ebben a közép-kelet-európai térségben különleges helyzet állt elő, melyben a magyarság fontos szereppel bír. S ezt a magyarságot mostantól fogva egyértelműen fel kell vállalni. Itt néhány éven belül olyan Magyarországot kell megteremteni, hogy érdemes legyen magyarnak lenni itt Pécsen, Budapesten, Debrecenben. Mert akkor érdemes lesz magyarnak lenni Csíkszeredán, Marosvásárhelyen, Kolozsvárott is, sőt Chichagóban is! „Még ma is bizonytalanság lengi körül azt a témát, melyet magyar önértéknek nevezünk. Egy néptől elvettük a személyiségét. S ezt vissza kell szerezni mindenképpen. Aki ezt nacionalizmusnak nevezi, az az ember a legfontosabb értékek ellen beszél. Ha van belső erőnk, belső meggyőződésünk, akkor lehetséges, hogy nem adósdunk el olyan könnyen. Mert egy öntudatában megerősödött nép nem megy bele olyan könnyen a kiszolgáltatottságba, mint az, amelyik maga is belső bizonytalansággal küzd. Jó lenne egyszer végre tudomásul venni, hogy

addig itt mindenkinek rossz lesz, amíg a nép nem tud belülről megerősödni.” Az autonómiáról szólva kifejtette, hogy a népeknek magának kell eldöntenie, milyen utat választ, mert ma két markáns erő feszül egymásnak. Egy liberális vonulat, amely a szovjet tankok kigurulásával egyidőben „dollárok begurulását” igéri. Am ezel együtt az amerikanizmus veszélyét is magában hordozza, amely ellen Japántól Európa számos országáig sok nép tiltakozik és küzd, nem sok eredménnyel. Pedig ők jobban bírják a harcot, mint ahogy esetleg mi fogjuk bírni. A másik erő a magyarság évezredek nemzeti hagyományaihoz hű fejlődési utat kíván bejárni, s úgy felzárkóznai Európához.

Csóóri Sándornak többen feltették a kérdést, akad-e ma hiteles ellenzéki politikus, aki valóban képes az ország vezetésére.

Csatlakozva az előttem kétkedőkhöz a DÁTUM nevében kérdeztem tőle, milyen esélyeket lát arra, hogy a magyarság megtalálja önálló arculatát, s kimozduljon a holtponton. Hiszen – úgy tűnik – most a rendszerváltás pillanatában hágott épp tetőfokára az „anarchia”. Képesek vagyunk, képesek leszünk-e a demokrácia gátját sikerrel venni, vagy elbukunk?

– Ma az ellenzék rendkívül megosztott. Egy ideje – de már nem sokáig – a ma oly divatos, „LE A KOMMUNIS-TÁKKAL!” szólammal bolondítja a népet. De meddig tudja még bolondítani? Nem olyan sokáig. S erre ő is rá-

jön. Akkor viszont meg kell osztania a szerepét olyanokkal, akik részt vettek a pártállam lebontásában. S itt kezdődik a vita, hogy egyesek nem akarják elismerni, hogy vannak, akik éppúgy bontották, mint ahogy ők maguk is bontották. Ezért mondom, hogy nem csak az ellenzék omlott össze a hatalom. Lehet, ez a beszéd ma sokaknak nem nagyon tetszik. De én mégis ki mondom, hogy igenis rengeteg kitűnő ember volt a párttagok között is, akik talán többet szenvedtek, mint az ellenzék. Annus Jósikától, a Tiszatáj volt szerkesztőjétől kérdezzék meg! S még nagyon sok nevet említhetnek. Az ellenzékiiséget – ha valaki természetesen szerint cselekszik – én nem tartom különleges erénynek. S itt kezdődött el valami tévedés, mert sokan az ellenzékiségből igyekeznek ma tőkét kovácsolni. A régi reflexek fűródnak be, ami a koalíciós veszekedéseknél is elő fog jönni. Ezért tartom én fontosnak, hogy a két erő nem szabad, hogy összekeveredjen, összemossódjon. Mert ha összekeveredik a két erő, akkor az Isten mehetsen meg bennünket. Határozottá kell tenni, hogy ki mit akar! Nem engedhetjük meg többé, hogy hazudozásra alapozzuk a demokráciát! S itt ki kell térnem a népszavazásra! Én akkor azt vettem észre, hogy az ellenzék egy része a hatalomra készül. Előbb akarja megszerezni a hatalmat, mint az emberek bizalmát. Amikor a népszavazásra alapozták bizonyos körök a magyar demokráciát, én

akkor éreztem meg, hogy itt hamisítás készül. Hogy erről a hamis útról nagyon nehéz lesz visszatérni! Ott volt az a négy kérdés. Ebből is persze három már eldőlt. S akkor felhívtam a Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettese, s azt mondtam: Boldogtalanok! Négy kérdés, az négyszázezer aláírás! S külön íven kell gyűjteni, mert nincs kapcsolt kérdés. Minden kérdésre külön százezer aláírás kell! S ezt akkor mondta már, amikor Szűcs Máttyás asztalán ott voltak az aláírások. S ekkor Mécs Imre, akihez hosszú évek barátsága kötött, s együtt kísérték bennünket a rendőrök, azt mondta nekem: „Ugyan, már a százezer megvan! A hamisításokkal (mert ugye a többi az volt, s sokan azt sem tudták, mit írnak alá) ne törődjünk. Én erre azt feleltem: Erre alapozzuk mi a demokráciát? S ez beleépült ebbe a politikai életbe. S ebből nagyon nehéz lesz visszatérni. Úgyhogy én azokat, akik ezt kierőszakolták, a magyar történelem nagy felelőseinek tartom. Így nem lehet megalapozni a demokráciát!

Én azt mondom, válasszuk szét az erőket. S ha mi rosszul csináljuk, bukunk meg! Ahogy Timkó Iván barátom szokta mondani: A DEMOKRÁCIA ROTÁCIÓ! S most még a tisztulás kíméletlen időszaka van! Én örülök, ha valamit a választók is érzékelnek ebből.

S biztos vagyok abban, ha rajtunk múlik, meg tudjuk teremteni a demokráciát! Csak attól kell félni, hogy ne-hogy kívülről jöjjön a jégverés, mint annyiszor jött a történelemben, amikor a magyar nép kezdte felépíteni magát!

Cseke Hajnalka

Az egyházgazdálkodásról

Ha valakit megkérdeznénk, mi jut eszébe az egyházzól, válasza valószínűleg kimerülne az Isten, a templom, a hit fogalomkörébe tartozó asszociációkban, vagy az erdélyi menekültek, és a kábítószerek segítésére utalna. Arra kevesen gondolnak, hogy Isten házáit ugyanúgy tatarozni kell, mint egy iskolát vagy egy kórházat. Magyarországon a második legnagyobb felekezet a református. Bazsó Béla zsinati tanácsos tájékoztató egyháza gazdasági állapotáról.

A fordulat éve után az egyházak vagyona jelentős részét államosították. 1948-ban az állam és az egyház között a mai napig érvényben lévő egyezmény kötött. Ez az egyezmény többek között szavatolta volna a mai nál jóval több ingatlan egyházi tulajdonban maradását. 1948 és 1951 között azonban az élet túlhaladta az egyezményt, „önkéntes” felajánlások és államosítás nyomán a református vagyona 60-70 százaléka állami tulajdonba és kezelésbe került. A Magyarországi Református Egyház ingatlanvagyonára – az Állami Biztosítóval kötött vagyonbiztosítási szerződések alapján – mai áron 60 milliárd forintot tehető, s ez tömegben, értékben mintegy harmada-negyede az 1948-as tulajdonnagyságnak. Az állam 1948-tól – tekinthető ez jóvátételnek is – személyi és dologi államsegélyt juttatott az egyháznak az állami költségvetésből. Ennek az összege 1989-ben 40-50 millió forint volt, s a legkülönbözőbb címeken adták: áfa-hozzájárulás, tb-járuléka stb. A személyi államsegély összege 1948-ban havi átlagban 400

forint volt. Ma ez az összeg 400 és 800 forint között mozog.

A református egyház összesített pénzforgalma megközelíti az évi 600 millió forintot. Költségvetési keretek között, maradványérdekeltségi rendszerben gazdálkodik, és a bevételek legfőbb forrása az egyháztagok önkéntes adománya. A külföldről érkező adományok évi egy, kétmillió dollárt jelentenek. Ezt a pénzt is szociális, egészségügyi és oktatási célokra fordítják. Ezen a területen az igények egyre nőnek, mind több szeretetotthonra, gyógyító apácarendre, egyházi iskolára van szükség.

Az egyházak alanyi jogon adómentesek. Adományozóik ugyanúgy levonhatják adóalapjukból a felajánlott összeget, mint egy alapítvány esetében.

Az egyháznak és az államnak az egyezményben rögzített szétválasztása nehezen valósulhat meg úgy, ha évről évre az állami költségvetésből, a parlament által jóváhagyott mértékben folyósítják a munkához szükséges anyagiakat. Az egyház autonómiája gazdasági autonómiát is feltételez. Az egyház államosított egyházi ingatlanok éppen ezt a gazdasági függetlenséget biztosították, s a visszaigénylés mögött is ez áll – mondta Bazsó Béla zsinati tanácsos.

Ha szerény mértékben is, de vállalkozik az egyház is. A napokban kezd meg működését Debrecenben a Refortur Utazási Iroda, s itt újszerű, profitábilis egyházi vagyonbiztosítási konstrukciót szerveztek.

— ozó —

A hibás alapokat kell megszüntetni

Szerencse? Tény! Ma már a cél nem közhely, hogy lerongyolódott gazdaságunk megjavítása hatékonyságának nagyon gyors emelésével érhető el. Nélkülözhetetlen egy egységes, új, rendszerszemléletű gazdasági irányítás, mert az elmúlt években éppen az ilyen szemlélet hiányzott a szabályozókból. Ezért is érhető, ma a vita a gazdaság egészéről szélesedik, belátva, hogy ez hat meghatározóan a dolgozók teljesítményére. Nem pedig fordítva: az egyes dolgozók teljesítményének javulásától függ a gazdaság hatékonysága.

Mégis, mert túl nagy falat a megújulás minden szükséges elemével foglalkozni, csak (?) a dolgozók teljesítményével összefüggésben érintkező gazdasági, szabályozási kérdéseket, óva attól, hogy az új – vezető – pártok bármelyikének is tanácsként ajánljam. Nem többet, csak a bérből, a csakis abból élők óhaját fogalom össze. Hátha meghallják!

Van még – de mennyi – hivatal, akiknek álláspontja az, hogy a teljesítmények és a bérek elszakadnak egymástól, tehát az államnak kell beavatkoznia az egyre erősödő infláció csökkentéséért. Teljesen hibás alapokból indulnak ki. Hogy miért? Éppen a bér és a teljesítmény elszakadásának megmagyarázása miatt. Ezt úgyszólván még bizonyítani sem kellene, hiszen eddig (is) minden korábbi, a sok új és új béripolitikai intézkedésről egy vagy két év múlva megállapították, hogy vagy „azóta megváltoztak a gazdasági körülmények, vagy egyszerűen a korábbi intézkedés nem vezetett célra”.

A bérekkel kapcsolatban – ugyanakkor – elég csak azt megállapítani, hogy a volt állam(párt) sikertelenül próbálta szabályozni, és ezért intézkedései szembekerültek a vállalati gazdálkodással. Arra is rá kell mutatni, hogy a magyarországi termelési költségekben a bérhányadnak – még ma is – igen alárendelt szerepe van. És emellett, tényleges verseny hiányában szinte akadály nélkül kalkulálhatták bér- (és egyéb) költségeiket az árakban az ún. szocialista vállalatok, tehát hiányzott az alapvető érdekelttség, a bérek (meg)tartása. Am az infláció okát – mégis – sokféle variációban és állandóan képesek voltak (meg)magyarázni: „a hatékony termelőeszközök hiánya, az importköltség árfolyamnövelő hatása, a helytelen beruházáspolitikák, a hiánygazdaság kára és így tovább... Pedig a dolgozói teljesít-

mény – bérösszefüggés alacsony szintje nyilvánvalóan nem nemzeti sajátosság! Sajátossága volt egy nemzet sajátosan szocialista irányításának! A magyar dolgozók személyes tulajdonságai, például az individualizmus (amely persze ugyanúgy sajátja és sajátossága az osztrák, a francia vagy amerikai dolgozóknak) éppen hogy kihasználható lenne a teljesítmények növelésére. Ezzel szemben a leváltott rendszer szocialista demokráciája az irigység demokráciája volt, a dolgozók munkáját, igyekezetét ezért is fékeztek az elhibázott szabályozók, következképpen vonták el hibásan a valós munkaértéket.

Talán az egész világon nincs még olyan ország, ahol a munkások fizetését a vállalati nyereség szabályozná – kizárólagosan. Ennek az az egyszerű oka, hogy nem a munkás erőfeszítésén múlik a vállalat nyeresége, mert hogy az igen manipulálható. Példának okáért: a magyar árrendszer még mindig elszakad az áru valós értékétől, egyszerűen a piaci értékétől. (Elnézést mindazoktól, akik az iménti állítással szemben tettek már komoly lépéseket.)

Tehát az egyik legfontosabb feladatnak azt tartom, hogy felül kell vizsgálni egész árrendszert, és tudva, hogy ezt nem én találtam ki, folytatom azzal, hogy igenis a csak mára jellemző körülmények között, amikor például az import nagyon sok, és főleg rajtuk kívülálló okok miatt nem korlát nélküli. Tudjuk, hogy az elkerülhetetlen árrendezés nagy áremelkedéshez is vezet és ezért annak kimunkálásával és hatásával egyező béméletést kell párhuzamosan végigvinni. Itt meg kell jegyezni, hogy ha egyszer elérkezünk az egyszeri ár- és bérrendezéshez, és ez lehetővé tesz egy meghatározott életszínvonalat, akkor a differenciálás jelentősége kisebb lesz, és távolról sem fog olyan szubjektív akadályokba ütközni, mint mostanáig.

Rendbe kell tehát hozni árrendszert, hogy az az egész gazdaság és az egyén teljesítményének mérésére alkalmas legyen. Mindezek után követelhető lesz a mérhető teljesítmény, ám de meg kell teremteni a szervezeti feltételeket annak, hogy a dolgozók saját törekvéseinek, szellemi igényüknek, önmegbecsülésüknek megfelelő lehetőségeket kapjanak jobb munka végzésére.

Ezt kérik. Még.

Petőfi László

Távvezeték Csorna és Szombathely között

A Kisalföld délnyugati körzetének, Vas megye északi és nyugati részének, valamint Szombathely és térsége áramellátásának javítására 120 kilométeres távvezeték épül Csorna és Szombathely között.

Az 57 kilométer hosszú vezeték egy kettes rendszer második szakasza. Az első már Győről kiindulva korábban megépült Csornáig, egy elágazás pedig Kapuváron át egészen Sopronkövesdig. A nyugati országos legfontosabb villamosvezeték-rendszerének kiépítése az Észak-Dunántúli Áramszolgáltató Vállalat 163 millió forintos beruházásában jövőre fejeződik be.

Gazdaságpolitikai rovatunkat szponzorálja az M&M Szoftverház Kft.

Csupán bizonytalanság...

... de nem páni hangulat jellemezte csütörtökön a világ börzseit. Mint ahogy azt Friedhelm Bushtól megtudhattuk, a DAX-index közel olyan mértékben esett vissza Frankfurtban, mint a DOWN-JONES a New York-i tőzsdén. Hongkongban pihenőnapot tartottak, ám a londonit igazi pezsgés jellemezte. Az autópiacon részvényárfolyamai közül a BMW 5 pontos visszaesése jelentett novumot. Az NSZK márkának az USA dollárhoz viszonyított értéke 1,6983 volt tegnap Frankfurtban. Ugyanítt az arany kilogrammonkénti értéke 20 680 DM volt, az előző napi 20 490 DM-s értékkel szemben.

Arra a kérdésre, hogy létrejöhet-e az egyez alapon nyugvó valutaunió, Friedhelm Bush így választott: „az nonszensz”. Örvendtes viszont a Berliner Bank árfolyamainak kiegyensúlyozott növekedése, szemben a Dresdner Bank 1 pontos részvényárfolyam-csökkenésével.

(B. B.)

Számoljunk csak!

Világkiállítás-kötvény

Ha meggondoljuk, vérszesen közeleg a világkiállítás éve, s nekünk egyelőre a megrendezés jogán s vágyainkon kívül alig van valami tarsolyunkban. Ahogy azt megszoktuk, leginkább tőke kellene, lehetőleg valami jó kemény nyugati valutában. Hogy mennyire lenne szükségünk? Milliárdok röpködnek a levegőben, emlegetik a reménybeli külföldi vállalkozókat, akik a remélhető haszonért jönnek és befektetnek. Ez így van jól, mert nem lehet másként – legalábbis a beruházások döntő többségében. Ehhez sem valutánk, sem technikánk nincs.

Van azonban egy jóval kisebb rész, amelyet, bár nyugati valutáért, de hazai vállalkozásban is meg lehetne valósítani. Ha már tudjuk, mi mindenre lesz szükségünk, érdemes lesz a hazai forrásokat is bevonni. Vannak még ilyenek? – kérdezhetné valaki, aki másképp tájékozott az OTP enyhén szólva is csak közepesen sikeres valutabetétszámláiról. Vannak bizony, csupán elő kellene csalogatni ezt a kicsiny, de annál bizalmasabb tőkét. Ez ugyanis egyelőre nem mozdul: otthon pihen a szalmazsákban, mivel biztosabb befektetés a fogyó holdhoz hasonlitos forintnál.

Meg kellene próbálni még az ésszerűn is kedvezőbb kötvény kiadását, lehetőleg minél kisebb címletekben, például 20 dollár vagy 40 márká összegben. Ez azért fontos, mert az OTP egyelőre méltóságán alulinak tartja, hogy 200 dollár alatt foglalkozzék kamatbetéttel. Ha a fenti kicsiny összegekkel próbálnánk szerencsét, talán többre mennénk. Évente annyi kamatot kellene adni forintban, amennyi ma a legmagasabb bankkamat, majd az ötödik évben 20-25%-ot valutában, természetesen mindezen felül!

Gondolom, a tegnaphoz szokott közzgazdászok haja ég-

nek áll mindennek hallatán, pedig ami első pillanatra agyrem, nem biztos, hogy a másodikra is az. Számoljunk csak! Ha forintunk így zuhan, rövid két év alatt felére csökken az értéke. Akkor tehát – évi 25% forintkamatot véve – mindössze 50% lesz a mai áron és érteken vett fizetendő összeg. Ez pedig már ma nem sok, mert a turistaárfolyam kétszereséért is bocsátunk áruba terméket, magyarul külföldön már nem reális a hazai árfolyam. Ez a kifizetett pénz tehát gyakorlatilag nem többetkiadás. Igen ám, de mi van az ötödik évben fizetendő keményvalutakamattal, ami megint irreálisnak látszik? Nem lehetetlen ezt sem elérni. A tőkének ugyanis másutt is van kamata, igaz, mindössze 5-7% évente. Ha ezt azzal enyhítjük, hogy bőven nyernénk a világkiállítás-kötvényen. Nyernénk, mi, magyar állampolgárok, s mi, magyar gazdaság, mert a haszon is ithon maradna.

Két kérdés marad még. Az egyik, hogy honnét vesz a mai ínséges időkben a hazai polgár valutát, a másik: vajon biztosan vissza lehet-e fizetni az ötödik évi kamatot? Az elsőre egyszerű a felelet: részben van neki, részben a most induló idegenforgalmi szezonban sokaknak lesz, s ezt szeretné jövedelmezően befektetni. A másik felelet sem kétséges: nemcsak vissza lehet fizetni, hanem még egyéb prémiummal is meg lehet tölteni. (Pl.: nyugati autók évenkénti kisorsolásával.) Ugyanis a világkiállítás évében minden bizonyonnal sokkal több külföldi látogat hozzánk, akik többnyire valutával fizetnek. Ebből a bevételből pedig csak töredéknyi is elegendő lesz, hogy azt a mesés keményvaluta-kamatot leszurkolja az, aki ennek tőkéjéből tisztességes hasznot húzott. Ráadásul abban a szerencsés helyzetben lesz, hogy az ő jövedelme is a hazai gazdaság bevételeit növeli.

Erdődi T. László

Suzuki vagy General Motors?

Némi útmutatás annak, aki már most szeretné eldönteni, hogy a japán Suzuki vagy az amerikai General Motors autóját vegye, ha majd termelnek a magyarországi gyárak: a japán autók minőségben változatlanul vezetnek az amerikaiak előtt és nyílt kérdés, hogy a detroitit világgörszerneknek – óriási erőfeszítéseik ellenére – sikerül-e utolérniük a vetélytársakat.

Az amerikai fogyasztók tanácsának évente kiadott, elfogulatlan vizsgálata immár egymás után az ötödik évben mutatta ki, hogy a közvélemény szerint a japán autók magasan vezetnek. A több mint 600 ezer megkérdezett véleménye alapján a legjobbnak ítélt 31 autóból 28 japán, míg a legrosszabbnak minősített 33 közül 32 amerikai... A felmérés szerint a régóta vezető japán kocsik 1989-ben tovább növelték minőségi előnyüket az amerikai vetélytársakkal szemben. S mindez az autók hazájában, egy olyan óriási piacon, ahol máris minden negyedik eladott kocsi japán – és arányuk növekszik.

A közvélemény-kutatás részletes válaszokat kért arra, hogy a fogyasztók milyen előnyeit és hátrányait tapasztalták kocsijuknak, a festéstől a fékeket, a gyújtástól a kipufogóig. Magasan a legjobbnak a Honda kocsijai bizonyultak, második helyre a Toyota, harmadikra a Nissan került. Nagy lemaradással a legkisebb amerikai konszern, a Chrysler volt a negyedik, utána a Ford – míg a General Motors, a világ legnagyobb vállalata az utolsó... A különbségre jellemző, hogy míg a Honda minőségi mutatója a 4 pontos skálán 3,83 – a GM-é 0,75...

Az európai olvasó számára talán meglepő, hogy az amerikai autóiápar az elmúlt években mennyire elmaradt a konkurencia mögött, elsősorban a kisebb kocsik kategóriájában. Míg a Ford és a GM Európában „cirkálónak” számító nagy autói viszonylag elfogadható minőségűek, mindhárom nagy amerikai konszern négyhengeres motorral felszerelt kocsijai mind műszakilag, mind a termék minőségét tekintve messze elmaradnak a japánoktól. Tanulságos egyébként, hogy – a felmérés tanúsága szerint – Európából is már csak kevés kocsi tud lépést tartani a japánokkal: az amerikai fogyasztók átlagos minőségűnek ítélték a Volkswagen Golfot, sok hibáról panaszkodtak a nagyobb Volvónál és a kisebb Mercedeseknél. A brit Jaguar (újabbán a Ford tulajdonában) lesújtó ítéletet kapott, akárcsak a Renault, vagy a Sterling, a Honda-motorral felszerelt brit Rover.

A fogyasztók lapjának felmérése, amelyet más, ugyancsak páratlan elemzések is alátámasztanak, vést jelez Detroit számára. A választ részben a régi, még nagyobb hangsúllyal: az amerikai autógyárak már korábban belátták, hogy nagyobb költségekkel, s a kevésbé motivált munkaerővel a kiskocsiknál nem tudnak versenyezni a japánokkal. Így egyszerűen japán kiskocsikat rendelnek – s azokat saját márkanevek alatt forgalmazzák. Így a toyoták egy része a GM-Geo, a Mitsubishi Coltok a Chrysler márkaneve alatt kaphatók. A majdan Magyarországon is készülő Suzuki Swift már régen Chevrolet Sprint néven fut Amerikában...

Az igaznak vélt válasz azonban most készül a GM-nél: a világcég júliusban jelenik meg Saturn nevű kiskocsijaival, amelyek – az ígéretek szerint – ugyanazt a műszaki színvonalat és megbízhatóságot nyújtják majd, mint a japánok. A GM hetéves előkészítés és 3 milliárd dolláros beruházás után négyhengeres, az Opel Rekordhoz hasonló méretű kocsival jelenik meg, amely minőségével, 8-10 literes fogyasztásával – ígéri – nem marad el egy Honda Accordtól vagy Toyota Corollától. A Saturn-program külön üzemeltetést kapott, ahol a dolgozókat japán mintára motiválják a minőségi munkára. Anyagiilag is: kezdetben a szakszervezet által kialakított béreknek 80 százalékát kapják – a fennmaradó részt csak a magas minőségi normák teljesítése után.

A Saturn árai 10 000-12 000 dollárnál kezdődnek majd, tehát „népautóról” távolról sincs szó. A japánok utolérésén viszont illékony célnak tűnik: míg Detroit hét éven át a vetélytárs utolérésén dolgozott, az természetesen nem maradt tétlen. A Saturn-program hozhat sikert – de hozhat milliárdos bukást is.

Heltai András (Washington)

A Lakosság Érdekvédelmi Tömörülése /A LÉT/ önálló melléklete

Mottó: „Eltűnnek az emlékeket
vesztő nemzetek”

Stanislaw Witkiewicz

Valamikor, amikor általános és természetesen volt, hogy együtt él három generáció, a gyermeknevelés szebbik része a nagyszülőknek jutott. Az apa kereste meg a kenyérrelvalót, az anya dagasztotta, sütötte meg a kenyeret, de ők is fegyelmelték a gyerekeket. A nagyapák, a nagymamák voltak a mesélők, a simogatók, életet megjárta nyugalmas bölcsességükkel az igazi példák – amelyek nélkül pedig nincs nevelés. Nevelés, gondozás, igazi törődés nélkül pedig a kertben is csak gyom, dudva terem. A nagyszülők ismertették meg a gyerekekkel a messze múltat – saját gyerekkorukról mesélve nekik. Így „érezte meg”, ivódott bele a gyerekekbe a tudat, hogy az élet egy nagy folyam, amelyen mi utasok vagyunk ideig-óráig, s a fiatal a végtelenségben való parányiság átélésével lett igazán ember, aki felelősségteljes alázattal éli meg saját sorsát.

A „Szépen emberül!” mozgalom a TISZTA SZÓ! TISZTA VIZ! TISZTA ÉG! (s hozzájuk fűzzük a megvalósulásukat szavatolót) TISZTA LÉLKII-SMERET! jelszavak jegyében olyan Magyarországiért dolgozik, amelyben egészséges testű és szellemű fiatalok nőnek fel, egészséges környezetben. Ez a cél szervezetenként összerakódik a másik kettővel: a becstelenség megőregette (gyermeket nevelt, szülőt ápolt, társadalmilag hasznos munkát végzett) ember tisztességben élhesse élete alkotmányát, s aztán az, hogy 2000-ben István király ezeréves országába hívjuk haza és méltóképpen lássuk vendégül itt a világ magyarságát, a hazából elszármazottakat, így a határainkon kívüli élő magyar zsidókat is.

Hogy nekik a hazalátogatáshoz kedvet csináljunk, az itthon maradt zsidó-

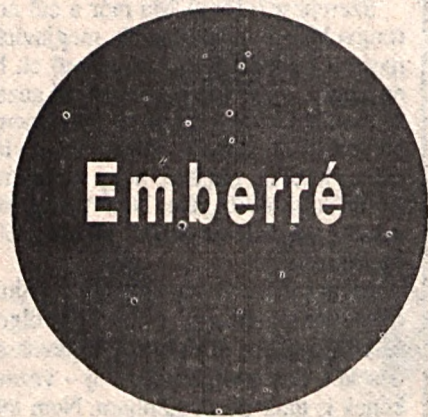
ságnak örömet szerezzünk, a „Szépen emberül!” mozgalom tervbe vette, hogy más honismereti, a fiatalok számára kiírt pályázatok között külön pályázatot hirdet a hazai zsidóságnak (elsősorban a két világháború közötti) életére vonatkozó emlékek összegyűjtésére.

Azt gondolom, hogy érthető legyen, mit is akarok, az alábbiakat el kell mondanom. Azóta, hogy lehetőség nyílt különféle egyesületek, szövetségek, társaságok alapítására, s ezek, szerencsére, szaporodnak, többre is belettem. Egyikben ez az érték, másikban az. Rangsorolni nem tudok, nem is akarok közöttük, de nekem, a hajdúsági magyar magyar embernek a Magyar Zsidó Kulturális Egyesület különösen kedves.

Azt írtam az előbb: „magyar magyar ember”, igen így kell írnom, mert nekem csak az „ember” főnév, élőlényt kifejező név: magyar, orosz, zsidó, német, román, angol stb. (szép világunk gazdagságát bizonyítja, hogy hosszan sorolhatnám) „csak” melléknév, így csak jelzőként szerepelhet. Ebből következik, hogy az itt, Magyarországon élők lehetnek magyar zsidó (esetleg zsidó magyar – ha így óhajtja) ... magyar cigány..., magyar német..., stb. magyar magyar emberek. Az EMBER a fontos, az EMBERSÉG az, ami összeköt (vagy netán elválaszt) bennünket.

Ha én három igaz asszonytársamra gondolok, egy közülük zsidó, egy német, s ha nézem a tv-ben azt a gyermekét ölelő afrikai szépséget, közelebb érzem magamhoz, mint azt a magyar nőt, aki azért nem szül gyereket, mert félti az alakját.

Gyermekkorom szűk világában, ott a Hajdúságban – más nem lévén – a zsidók és a cigányok jelentették a más-

ságot a nemzetiségben és az azonosságot az emberségben. A cigányprimás, Siket Sanyi bácsi, ha „bandájával” eljött valamelyik családi ünnepségünkre, bár fizettünk érte, még egyszer szíveségből csak azért húzta el apánk vagy nagyanyánk nótáját, mert az azt valamivel kiérdemelte. S ha a csengős ajtón át beléptünk Izidor bácsi és Mariska néni boltjába, s ott a cukorkát kimerő kiskanál a szükségesnél eggyel többször került a dobozba, tudtuk, azt a „kivételést” élvezzük, ami egy becsületos vevő hozzátartozóinak kijár.

Nemcsak az ő áruik voltak jó minőségűek, hanem az anyám kővér kacsaí is.

Miért hangsúlyozom ezeket? Mert vallom Bartók igazát, aki azt írta 1943-ban: „... A parasztkban ádáz gyűlölködésnek más népek iránt nyoma sincs és sohasem volt. Békésen élnek egymás mellett: mindegyik a saját nyelvén beszél, saját szokásait követi, és természetesen veszi, hogy másnyelvű szomszédja ugyanezt teszi. ... A parasztiok közt békeesség uralkodik, – gyűlölködést másfajtaik ellen csak felsőbb körök árasztanak!”

Aztán jött a második világháború, s ami az alatt történt a zsidósággal, az az emberiség, mindnyájunk örök szégyene.

A háború után a megmaradt magyar zsidóságnak egy része – számot vetve érzéseivel – úgy döntött: mintsem itt éljen, sérelmekkel szívében az elmúltakért, inkább visszamegy ősai földjére. Az elmúlt évtizedekben vérel és verejtékkel – szó szerint értve – a sziklákra és a homokon megteremtették az erős, független Izraelt. Nekik hála, hogy ma már a Földön szerette élő zsidóság is azzal a félelem nélküli tudattal élhet, hogy bármikor otthaghatja jelenlegi lakóhelyét, ha az méltatlanná válik a haza névre. Mélyszégyent érzek azok iránt, akiknek ez köszönhető.

Náluk jobban – ha lehet még jobban – csak azokat tiszteltem, akik azzal az akaratlansággal maradtak itt, hogy végre egymást igazán megismerve, igaz testvériséggel éljünk együtt, másoknak is bizonyítandó, hogy ez lehetséges.

Sajnos azonban az elmúlt évtizedek itt, Magyarországon inkább kedveztek a gazemberségnek, a ravaszkodásnak, mint az ilyen szép szándéknak. A szívükben ilyen vágyakat hordozó ma-

gyar zsidók is visszahúzódnak, félreálítva éltek, nem egy közülük üldözöttest szenvedett. Esetleg éppen olyan zsidó származásúaktól, akik a Kádár-rendszert kiszolgálva kihasználták, zsidóságukat nyíltan nem vállalták, ugyanúgy szították és igyekeztek ébren tartani az egymás iránti gyűlöletet, mint hasonlóképpen sunyi gazemberek, akik kereszténynek születtek. Mert ezeknek közös érdekük a zavarosban halászni.

A Magyar Zsidó Kulturális Egyesületben – hitem szerint – a magyar zsidóságnak az eddig visszahúzódnak, félreálított, üldözött, általam legkívülőbbnek tartott rétegére találtam rá. Örömmel látom, hogy élnek a szabadabb lehetőséggel, tudják és teszik feladatukat, többek között azzal, hogy igyekeznek megismertetni magukat. Székházukban nagyon értékes előadásokat tartanak a zsidóság történetéről, kultúrájáról. Havi folyóiratuk, a Szombat magas színvonalú lap.

Ami a pályázatot illeti: (a saját család, falu stb. történetéhez hasonlóan) legfeljebb 15 oldalnyi kis „tanulmányra” gondolunk, amelyben a szóbeli beszámolókat, leírásokat kiegészítik fényképek, rajzok stb. A pályázat beadásának határideje: 1991. január 1. Címe: 1064 Budapest VI., Rudas L. u. 79. fsz. 1. (Bővebb felvilágosítás mind erről, mind más pályázatról, mind a mozgalomról ugyanazon a címen.)

Kedves nagyapák, nagymamák, kedves MINDENKI, aki bartóki értelemben „paraszti”, biztassák munkára fiaikat, leányaikat, unokáikat, aztán elbeszéléseikkel, tanácsaikkal segítsék az ő munkájukat, hogy ők is emberre nevelődjenek.

Kállai Eszter

§ § § § JOGI SAROK § § § §

A családi pótlék

A Magyar Közlöny 22. számában jelent meg az 1990. évi XXV. törvény a családi pótlékról, a Magyar Közlöny 24. számában pedig az 51/1990. (III. 21.) MT sz. rendelet ennek a törvénynek a végrehajtásáról. A Magyar Közlöny 21. számában megtalálható a 43/1990. (III. 12.) MT sz. rendelet az egyes nyugellátások, baleseti nyugellátások emeléséről. Ez utóbbi kapcsolódik a családi pótlék szabályozásához.

A felsorolt jogszabályok egymással összefüggő rendelkezéseit – a konkrét törvényhelyek tételes idézése nélkül – tekintjük most át.

KI JOGOSULT CSALÁDI PÓTLÉKRA?

Az a Magyar Köztársaság területén tartózkodó magyar állampolgár, továbbá állandó tartózkodásra jogosító személyi igazolvánnyal rendelkező nem magyar állampolgár, aki háztartásában gyermeket nevel.

A háztartásban lévő gyermekként kell figyelembe venni azt a gyermeket is, aki átmenetileg tartózkodik a háztartáson kívül (például diákokonban, szakmunkástanuló-otthonban, kórház-

ban, három naptári hónapot meg nem haladóan külföldön van), akit csecsemőotthonban, szociális otthonban, szociális intézetben helyeztek el, és nem ideiglenes hatályú beutalt, illetve nem intézeti vagy állami nevelt.

Az ideiglenes hatályú beutalt, intézeti vagy állami nevelt gyermek után a gyermek- és ifjúságvédő intézet vezetője, illetve a nevelőszülőknél elhelyezett gyermek után a nevelőszülő jogosult családi pótlékre. A javítóintézetben vagy büntetés-végrehajtási intézetben lévő gyermek után a javítóintézet, illetve a büntetés-végrehajtási intézet vezetője jogosult a családi pótlék felvételére, s köteles azt gyámhatósági fenntartású betétbe elhelyezni.

KI UTÁN JÁR A CSALÁDI PÓTLÉK?

Az után a gyermek után, aki tizenhat évesnél fiatalabb, illetve ennél idősebb, de húszévesnél fiatalabb és alap- vagy középfokú oktatási intézmény nappali, illetve a dolgozók általános vagy középiskolájának ifjúsági, fiatalok tagozatán tanul, továbbá tartósan beteg, testi vagy értelmi fogyatékos.

Oktatási intézmény nappali tagozatán tanulónak kell tekinteni azt a gyermeket is, aki alap- vagy középfokú tanulmányait betegsége, testi vagy értelmi fogyatékosága miatt magántanulóként végzi. Az oktatási intézményben tanuló gyermek után a családi pótlék a tanulmányok idejére jár.

Tartósan beteg, illetve testi vagy értelmi fogyatékos az a tizennyolc évesnél fiatalabb gyermek, aki betegsége, testi vagy értelmi fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra, ápolásra szorul, továbbá

az a tizennyolc évesnél idősebb személy, aki tizennyolcadik – továbbtanulás esetén huszadik – életévének betöltése előtt munkaképességét legalább 67 százalékban elvesztette és ez az állapotja egy éve tart vagy előreláthatólag egy évig fennáll.

MIKOR NEM JÁR A CSALÁDI PÓTLÉK?

Nem jár családi pótlék az oktatási intézményben tanuló gyermek után, ha annak – kivéve a szünetidő tartamát – munkából származó keresete, jövedelme van.

Nem jár családi pótlék, ha a tartósan beteg, illetve testi vagy értelmi fogyatékos személy munkából származó keresete (jövedelme) három egymást követő hónapban több az öregségi nyugdíj legkisebb összegénél (ez jelenleg havi 4300,- forint). Ilyen esetben a családi pótlék folyósítását a negyedik hónaptól szüneteltetni kell mindaddig, amíg a kereset (jövedelm) ennél az összegnél magasabb.

IGÉNYÉRVÉNYESÍTÉS

Ugyanazon gyermek után családi pótlékot egyidejűleg csak egy jogosult kaphat. Ha a gyermek együttes szülői háztartásában van, a családi pótlékot – együttes nyilatkozat alapján – bármelyik szülő igényelheti.

A családi pótlékre vonatkozó igényt a jogosult szóban vagy írásban egyaránt előterjeszheti. Az igényt visszamenőleg legfeljebb hat hónapra lehet érvényesíteni. A szóban előterjesztett igényt az erre rendszeresített nyomtatványon írásba kell foglalni és arról az igénylőnek igazolást kell adni.

Ha a munkaadónál társadalombiztosítási kifizetőhely működik, a családi pótlékre vonatkozó igényt az igényjogosultnak a munkaadónál kell bejelentenie. Ha a jogosult munkabéretét a tanács költségvetési elszámoló hivatal folyósítja, akkor ott, ha a jogosult nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy egyéb, nyugdíjszerű rendszeres ellátásban részesült, a nyugdíjfolyósító szervnél, egyéb esetekben a jogosult állandó lakóhelye szerint illetékes társadalombiztosítási igazgatóságnál (kirendeltségnél) kell előterjeszteni.

Az igénylőre vonatkozó adatokat személyi igazolvánnyal, a gyermekre vonatkozó adatokat pedig eredeti születési anyakönyvi kivonattal, annak hiányában más okiratokkal kell igazolni.

Ha az igénylő előzőleg már részesült családi pótlékban, vagy azt olyan gyermek után igényli, aki után korábban már más személy kapott családi pótlékot, a pótlék az előző folyósító szerv által kiállított „Családi pótlék folytatódó igénylésére jogosító igazolvány” alapján állapítható meg.

A családi pótlékre vonatkozó igényt azok a szervek bírálják el, illetve gondoskodnak az ellátás folyósításáról, amelyeknél az igénylő az igényét előterjesztette.

A családi pótlék iránti igény elutasításáról, a nyugellátással, baleseti nyugellátással együtt megállapított, illetve folyósított családi pótlék megszüntetéséről, szüneteltetéséről határozatot kell hozni. E határozatok ellen az államigazgatási eljárás általános szabályai alapján fellebbezésnek van helye, de ha ezt a jogorvoslati lehetőség nem jár eredménnyel, a családi pótlék ügyében hozott valamennyi határozat-

tal szemben kérheti az igénylő a bíróságtól a határozat felülvizsgálatát. A bíróság a határozatot meg is változtathatja.

A családi pótlékkal kapcsolatos minden eljárás illeték- és költségmentes.

Ha az igényelbírálás után megállapítják, hogy az igényt tévesen utasították el, vagy a jogosult számára tévesen alacsonyabb összegű családi pótlékot állapítottak meg vagy folyósítottak, a hiba felfedezését megelőző öt évre járó különbözetet utólag ki kell fizetni.

A családi pótlékot a társadalombiztosítási igazgatóság (kirendeltség) havonta utólag, a tárgyhónapot követő hónap utolsó napjáig, a nyugdíjfolyósító szerv a tárgyhavi nyugellátással egyéb nyugdíjszerű ellátással együtt, a munkaadó a tárgyhónapra járó munkabér végelszámolásakor fizeti ki.

A jogosult halála esetén az esedékes és fel nem vett családi pótlék azt a személyt illeti meg, aki a továbbiakban a családi pótlékre jogosult gyermek neveléséről háztartásában gondoskodik.

A fel nem vett családi pótlékot az esedékességtől számított egy éven belül lehet felvenni.

A családi pótlékban részesülő az igényelbíráló szervnek nyolc napon belül köteles bejelenteni minden olyan tényt, illetve adatot, amely a jogosultságát, a családi pótlék összegét érinti. A családi pótlékre jogosult az igényelbíráló szerv felhívására köteles nyilatkozatot adni, illetve igazolást benyújtani.

Ezek után hátra van még a talán mindenki számára legfontosabb rendelkezéseket érintő – a családi pótlék összegét tartalmazó – rész ismertetése, de ezzel majd a lap jövő pénteki számában foglalkozunk.

Dr. Fekete Ervin

A Lakosság Érdekvédelmi Tömörülése /A LÉT/ önálló melléklete

Elmélkedés a II. kerület tanácselnök asszonya – nélkül

Köztudott, hogy az egészséges önszerveződések korát éljük. Ezek elősegítik, elősegíthetik életünk minden területén az átalakulási folyamatokat, amelyek nélkül nem zárkozzhatunk fel az európai színvonalhoz.

Ide tartozik a lakókörnyezet, a lakhatás, az életkörülmények rendezettsége, ami alapvető emberi jogaink egyike. A kérdés napjainkra olyan akuttá vált, hogy elodázása a társadalmi vagy hűtlen kezelésekként minősíthető.

A teljes, az átfogó rendezés csak a valódi önkormányzatok megalakulásával lehetséges. Mégis azt a tény kell figyelembe venni, hogy az e területen kialakult negatív rendelkezések akadályozzák a kibontakozást.

Nem lehet kétséges – lakják az állampolgár Budapest bármelyik kerületében –, hogy az eltelt évtizedek alatt eluralkodtak a pusztulás jegyei. A II. kerület a főváros úgynevezett kiemelt övezete. Ez azt jelenti – jelentené –, hogy a hegyvidéki, egyes területeken lévő bizonyos ingatlanok karbantartottak. S ebben nem kis része van a tanácsi hozzájárulásnak, amely azonban a valamennyi lakbérből befolyt, teljes összeget terheli. A vizsgálatok során megállapították, hogy a kerületben nincs olyan nyilvántartási rendszer, amely pontos képet nyújtana az ingatlanhelyzetről.

Nem tudja a tanács, hogy mely ingatlanokra milyen értékű szerződések kötöttek 5–10–40 évvel ezelőtt. Hiányzik a pontos felmérés, hogy mely lakóingatlanokat adtak és milyen ellenszolgáltatásért – nem lakás céljára. Ezt pedig már évtizedekkel ezelőtt törvény írta elő. Természetesen a törvény annyit ér, amennyit megvalósíthatunk belőle. Hiányzik az üzlethelyiségek korrekt, naprakész béreltetel rendezett háttérnyilvántartása, s az, hogy az azokért befolyt összegek milyen állapot növeltek.

Még mindig homály fedi, hogy az államosítással térítés nélkül állami tulajdonná lett ingatlanok hogyan is kerültek hasznosításra, ki, milyen jogalapon

érzi azt saját tulajdonának. Én ugyan magánszorgalomból megismertem, de a nyílt, elfogadható információ a helyi tanácsok feladata lenne.

Nem eléggé köztudott, hogy a tulajdonjog és a kezelői jog milyen erőteljesen keveredett az elmúlt évtizedekben. Tulajdonjogot azonban csak tulajdonostól lehet érvényesen megszerezni.

A pártvagyonszámolás kapcsán napvilágot látott, hogy az MSZMP és „csatolt szervezetei” rendre 1978-tól szerepelték az általuk birtokba vett kezelői jogukat. Igaz, hogy az államosítás és 1978 között évtizedek teltek el. Erről is számot kellene adniuk valakiknek – jelen esetben a közigazgatásért felelős tanácsi szervezeteknek. Ezek az elmúlt időszak alatt ugyancsak mamutszervezetté nőttek ki magukat. A II. kerületi tanács például egy erődítmény nagyságú épületből irányítja azt a tevékenységet, amelyet igen sok kritika érhet – joggal.

El kell fogadnia a kritikát, hiszen e városrész is lassan eléri a Harlem vagy egy örmény külváros színvonalát, lepusztult, elhanyagolt, omladozó házaival, esetenként bedeszkázott kapuival. S mindeközben tanúi lehetünk a nem is kis méretű, ingatlankezeléssel megbízott tanácsi vállalatok működésének, akik a jobb időkre – egymás után hozzák létre és működtetik belső apparátusukból a kft-eket, így biztosítva a lakóingatlanok elidegenítéséhez kitalált, a joggal védett jogtalan folyamatokat.

Bármennyire is kívánják bizonyítani az említett állami szervezetek, hogy a helyzet magaslatán vannak, olyan helyzethez érkeztünk, amely már negatív értelemben sem fokozható tovább.

Nem fokozható a vízvárosi térség esetében sem. Itt a lakóingatlanok olyan elhelyezkedési körbe kerültek, hogy az itt élők életkörülményei – a leromlottság állapotán túlmenően – környezeti ártalmak miatt is tűrhetetlenek. Bebizonyítottan tudatosan mérgezzük magunkat, a zajszint is olyan

magas, ami károsítja az itt élők hallását, s főleg a gyermekekét. Kezdeményezések ugyan voltak, de a megvalósítás „távlati cél”, s a tudatosság már elegendő lesz a mindenkori büntetőjogi felelősségre vonáshoz.

Ekkor és mindezek tudatában tűzte célul az Országgyűlés, a kormány, hogy általánosságban, a költségvetés hiányainak pótlására felemeli a lakások bérét, s tetézi még a víz- és csatornadíjak térítési kötelezettségével is. Régióta érvényes alapigazság, hogy a lakhatás alapfeltétele: világítás, fűtés, vízellátás.

Aki pedig tudja és akarja, vegye meg az ötven éve lepusztult lakóingatlanban lévő lakást és birkózzék meg a felújítás költségeivel, merthogy a tanácsok – ugyanis ők az állami vagyon kezelői – kivonulnak a lakóingatlanokból. Nem mindenki tudja, hogy ma mit is jelent egy tetőszerkezet megjavítása, egy külső tatarozás, egy csatorna-rendszer, egy elektromos vezeték, egy felvonó vagy egy kazánrendszer költségfedezete, s nem utolsósorban mindezek szervezési feltételeinek megteremtése.

Lehetne és tényleg kellene is dokumentálni a fentiekben leírtakat, hiszen úgy lehetne érzékelteni, hogy mi is történt, mi is történik napjainkban. (A betekintés jogát kész vagyok biztosítani.)

Fentiekről folyamatosan információt kértem és esetenként kaptam is a II. kerületi tanács elnökétől, a fővárosi tanács elnökétől és lakáspolitikai főosztályától, de természetesen ezek a válaszok magyarázatok csupán az elmúlt évtizedek hiányosságaira.

Többszöri kezdeményezésem ellenére sem kaptam lehetőséget a II. kerületi tanács elnökétől személyes megbeszélésre. Annak tudatában, hogy elfoglaltsága szerzeágazó, s a lefolytatott „írásos szóváltások” konstruktívnak tekinthetők, megállapítom: nincs az az elfoglalt tanácselnök, aki megengedheti magának, hogy három hónap óta egy fél órát ne tudjon egy országos ér-

Dallos Jenő rajza

dekvédelmi szervezet képviselője számára szakítani.

Az elmúlt időszakban az is megtörtént, hogy a tanácselnök asszonyhoz írt levelemre az IKV kezelési igazgatója válaszolt. Ez önmagában még nem probléma, hiszen a szakterülethez tartozó kérdéskörben ez jogos. Mégis...?

Megállapítható, hogy az állami vagyon kiadásítása, a felelősen vagyonkezelés, azon túl, hogy jogilag vitatható, erkölcsileg is elítélendő. A pártállam-állampárt biztosította az önkormányzat égisze alatt az ügyeskedők népes táborának szabad mozgásterét. Most már itt az ideje, hogy felülvizsgáljuk az eltelt évtizedek jogos és jogtalan intézkedéseinek sorát.

Felvetődik a kérdés, hogy milyen

költségkeret terhére emelkedhetnek a lakóházak és a bennük lévő lakások európai színvonalúvá. A megoldás egyik forrása lehet: a párt és állami vezetők által több évtizede jogtalanul, csekély díjért vagy térítés nélkül használt lakóingatlanok elszámoltatása és befizettetése a „közös kasszába”.

Egyetlen bérlakásban élő ne érezzen büntudatot, hiszen mi lakók az évtizedek alatt ezeket a lakásokat saját erőből korszerűsítettük, s ezzel növeltük az állami vagyon értékét, így nem marad más hátra, mint az állampolgári engedelmesség csekélyke büntudatával élni a kibocsátott, elkapkodott törvénnyel szemben!

Erőss Angéla
a Lakásbérlők Egyesülete II. ker.
szervezetének mb. titkára

Az egyik nagy tekintélyű egyetemi tanár a lelki betegségek sajátosságairól szóló nemrég arról beszélt, hogy lám, a választás napján sehol sem látott dülöngélő részeket, pedig az ilyenkor szokásos szesztilalmi rendelkezések hírére se hallotta most. A példát annak igazolására hozta fel, hogy a részegség kábulata, akár mint rossz szokás, akár mint bevált menekülésmód, milyen láthatatlan társadalmi erőtervonzásainak van kitéve, s mennyi minden egyéb húzódik meg e köznapijelenségnek e pillanatnyi megnyilvánulása vagy éppen gyakorisága mögött. Tehát – mondta még számos érv felsorakoztatása után – a lelki élet és a viselkedés kóros megnyilvánulásai semmiképpen sem minősíthetők ugyanolyan betegségnek, mint a test organizmusának más zavarai.

Következésképpen a pszichiátria sem præsélhető be az orvostudomány hagyományos keretei közé. A megoldások csak átmenetileg enyhíthetnek a beteg szenvedésén, a betegség tüneteiben, ha a társadalmi tényezőkkel nem számol a gyógyító, beavatkozó szakember.

A képességünk és lehetőségeink korlátaival reálisan számoló előadó szavai magukkal ragadtak, és felismerni véltem bennük azt a korszerű orvosi mentalitást, amely mentes minden bekapzaltságtól, és a megingott

„Sokféle eszmény közös emberségéből...”

Józan választás?

lelki egyensúly helyreállításért folytatott erőfeszítéseikhez nem szégyell bármilyen segítséget igénybe venni, tudva tudván, hogy mindezek között a fő szerep a lelki önvédelemé. Úgy érzem, hogy az elhangzottakat bizonyos információkkal magam is alá tudom támasztani.

Szóvá tettem tehát – többek között – azt a részleges bojkottra szólító felhívást, amit a választásokat megelőző hétre a Józán Élet Egészség- és Családvédő Országos Szövetség bocsátott ki, az alkoholos italok és a dohányárak vásárlásának csökkentése érdekében. Úgy gondolom – mondtam –, hogy az egészséget és más jogos érdekét védő társadalom öntevékeny megmozdulása, az életvitelét kedvezőtlenül befolyásoló gazdaságpolitika tettekben (vásárlási bojkotban) való elutasítása is bizonyára szerepet játszott abban, hogy mind a vá-

lasztás napján, mind a megelőző napokban valóban kevesebb, alkoholtól mérgezett polgár tántorgott az utcán, mint máskor.

Szinte hallom az ellenvetést a közigazdászok és a szociológusok részéről:

– Ugyan már, hogy lehet egy szerény befolyású mozgalom olyan önhitt, hogy néhány röplap és újságcikkemény következményének tudja be a hétről hétre jelentkező általános vásárlóerő-csökkenés hatását!

Biztosan van igazság ebben az ellenvetésben, hiszen a negyedszázadon át meredeken növekvő s már megduplázódott fejenkénti alkoholfogyasztási átlag csak az utóbbi néhány évben nem emelkedett tovább; éppen azóta, amióta a többség életszínvonala csökkenni kezdett, tehát a legtöbb családban már meg kell gondolni, hogy mi a fontosabb, mire jut.

Emellett azonban aligha tagadható: a józan törekvéseknek is volt némi szerepük abban, hogy a lakosság, ha szerény mértékben is, de már a szenvedélyt keltő szerekkel (alkohollal, cigarettával, stb.) is takarékoskodni kezdett. A mind jobban elszabaduló infláció, a kilátástalanság és a létbizonytalanság eluralkodása éppen hogy az azonnali, esztelen költségesítésre, a kikapcsolódást és a mámort szolgáló kiadásokra sarkallja az embert, ezt mindnyájan érezzük. A statisztikai adatokból viszont az látszik, hogy a józan megfontolás jó néhány italfogyasztót – aki még képes erre a mérlegelésre, mert még nem szenvedélybeteg – visszatart a végzetes önsorsrontástól, a remények feladásától.

Visszatartja, igen, de meddig lesz képes gátat vetni az elkeseredésnek? Mi lesz, ha sorra leállnak és elbocsátják munkásaikat a deficités üzemek?

Ha a munkanélküliség még jobban aláássa az emberek erkölcsi tartását, önbecsülését? Ha az egymásra mutogatás tovább fokozódik, s a régi félelmeket új szorongások váltják fel, a felszabadulás egészséges közérzete helyett?

A józanság tábora milliókat foglal magában, s korántsem olyan szerény a befolyása annak a mozgalomnak, amely sokféle eszmény közös emberségéből józan szövetségre lépett, a mértékletes életvitel és a józan, türelmes magatartás érdekében.

A politika és a politikai pártok lelkiismeretként föllépő – és függetlenségére kényesen vigyázó – Józán Élet Szövetség mindent elkövet, hogy a céljaiban érdekelt polgárok minél nagyobb hányadát rávegye alapvető érdekeinek közvetlen érvényesítésére. A ma még csak kibontakozóban lévő józansági mozgalom fontos tényezője lehet a rendszerváltás békés menetének, s az átmeneti nehézségek minél gyorsabb áthidalásának. Sokat segíthet abban is, hogy az országgyűlési választások – amelyeknek második fordulójára állunk – a magyar nép józan választásának bizonyuljanak.

Számomra ezt sugallja a szociálpszichiátria mint tudomány s mint módszer egyaránt, de ez tükröződik az idézett professzor érdekes, éles megfigyeléséből is.

Dr. Simek Zsófia

A Lakosság Érdekvédelmi Tömörülése /A LÉT/ önálló melléklete

Hétgyermekes család sarjaként, hat gyermek apjaként talán megbocsájtatható, hogy a nagycsaládosokról némi elfogultsággal szövegtél. A választási kampány során hangzott el, hogy a „gyermeket nevelő családok – és ez még inkább igaz a nagycsaládokra – kivetettjei a jelen társadalomnak, mind anyagi, mind pedig erkölcsi vonatkozásban”. A szentségtörőnek tűnő mondatra bizonyára a politikusok, szociológusok felugranak és bizonygatják, hogy milyen törvények, rendelkezések védik a nagycsaládosokat, a világon egyedülálló GYES és GYED segíti a családalapítót. Am ez belülről megélt egészen másként fest.

Kezdhetjük az agyonbeszélte, de a mai napig meg nem oldott lakáskérdéssel. A fiatal házások előtt két lehetőség van: vagy megvárják, míg lakáshoz jutnak és középkorúként vállalnak gyereket – ekkor már csak egy, esetleg két gyermeket –, vagy lakás nélkül, a szülőknél (ha ilyen lehetőség van) vállalják a gyermekeket annak reményében, hogy így kikényszeríthetik lakásigényük teljesítését.

A család – hogy még így sem juthatnak lakáshoz – akkor éri őket, amikor a gyerekek már megvannak. Ha ilyenkor arra merészelnek hivatkozni: tanácsi rendelet írja elő, hogy 3 és annál több gyerekes családoknak egy éven belül három lakást kell felajánlani, akkor az ügyintézők esetleg azt vágják a fejükhöz, hogyan lehetnek

ilyen felelősenek, hogy ilyen körülmények között gyermekeket vállalnak. Mára persze mindez leegyszerűsödött: az állam „elegáns” kivonult

szok kimutatásokat, számításokat készített, amelyek szerint minél több gyermek él egy családban, annál kevesebbe kerül egy gyermek eltartása.

sülete már régóta küzd a családi jövedelemadó bevezetéséért, mindeddig sikertelenül.

• A választási kampányban – nyil-

Nagycsaládosok

a lakásépítésből, elenyésző százalékban épít csak úgynevezett szociális bérlakásokat, s a kedvezőbb lakások megpályázásáról és odaítéléséről a kirekesztettek rémtörténeteket tudnának mesélni.

Ha a nagycsaládos valamilyen szerencse révén építkezésbe kezdhetett a közelmúltban, egyszerűen egyenrangú állampolgárrá válhatott építkező társaival: találkozhatott a bürokrácia, az építőanyag-kereskedés éhes hiánnyal. De mindez már a múlté. Ma már nincs ilyen hitelkonstrukció, amivel a nagycsaládos az építkezés vállalásával anyagi felelőtlenségbe sodorhatná családját. A még létező szociálpolitikai támogatásnak, a kamatmentes tanácsai hitelnek az inflációt nem követő összege csak morzsa az elszaladt árak, építési költségek mellett.

A családok létét fenyegető másik neuralgikus pont a szociális védőháló hiánya. Sok vita folyik arról, hogy családi pótlék legyen vagy családi adózás, vagy esetleg mindkettő keverten. És hogy mekkora legyen azok mértéke. Szociológusok, közgazd-

Előre is elnézést kérek a kifejezésért, de ez badarság, ezt csak olyan állíthatja, akinek nincs nagy családja. Egy kamaszgyerek ruházkodása, ételmezeje, taníttatása sokkal többbe kerül, mint az igényeiről egyre jobban lemondó szülő létfenntartása, és hogy – mondjuk – három kamasz miatt enne, ruházkodna vagy tanulna kevesebbet, mint egy, azt nem tudhatjuk. Mindezekből következik, hogy a szociális támogatás mértékének meg kellene egyeznie a mindenkori egy főre eső létminimum összegével.

Rögtön fülünkbe cseng Medgyessy Péter miniszterelnök-helyettesnek az új adótörvény bevezetésekor tett kijelentése, hogy az adótörvény kapcsán „nem tudják felvállalni” a szociális problémákat, vagy a leköszönő kormány Világbankkal való fenyegetőzése, ha a szociális védőháló szóba kerül.

Mindezek mögött egyszerűen az áll, hogy a társadalmi átalakítás legnagyobb terheit a nagycsaládosokra és a szegényekre, a nyugdíjasokra hárították.

A Nagycsaládosok Országos Egye-

ván nem a nagycsaládosok – többen támadták ezt a megoldást, mondván, hogy ez tönkreteszi a létminimumon élő, nem adózó családokat, megkísérelve ezzel összezsugorítani a szegényeket a még szegényebbekkel. Bizonyára lehetne találni olyan megoldást, ami a családi pótlék és a családi jövedelemadó kombinációjából állna. De egy dolog nagyon fontos: törvény garantsa, hogy ne függjön az adott kormány pillanatnyi döntésétől – például a költségvetés pillanatnyi állapotától, a Világbank követelményeitől stb. –, és kövesse a mindenkori inflációt.

A nagycsaládosok jelenlegi értékítélete a társadalom elmúlt negyven esztendejének erkölcsi tükröképe. A családról, mint a társadalom legfontosabb sejtéről már beszélünk, de összezsugorítottuk a családi pótlék differenciált bevezetésével a 1-2 gyermekes családokat a három és annál több gyermekesekkel.

A gyermekeket nevelők tapasztalhatták, hogy támogatás helyett a bürokrácia, a jogrend packázik velük, családjukat veszélyeztető határozato-

kat, ítéleteket hoznak, a büntető, bírósági folyamatok hatékonyan és meghatározott úton működnek, a segítő eljárások – az ügyintézői szándékok ellenére – akadályokba ütköznek.

Az oktatás területén a nagycsaládban felnövekvők helyzete egyre hátrányosabb. A hátrány egyik tényezője anyagi eredetű: a családok nem tudják felvenni a versenyt az állítólag ingyenes oktatás költségviselésében, a külföldi, nyelvtanítások fizetésében, a sporteszközök vásárlásában, a továbbtanulás eszközszükségletének kielégítésében. A magániskolák, az állami fizetett iskolák beindulása csak tovább növeli a jövőben ezt a hátrányt. Mi segíthet ezen? Angliában például különböző ösztöndíjakat lehet megpályázni a közép- és felsőfokú intézményekben a szegény diákok számára. De mindenekelőtt oda kellene figyelni erre, és akkor a megoldás megtalálható.

Mindezek ellenére miért vállalkozunk mégis sok gyerek világhozatalára? Elsősorban nem valami magasztos nemzeti fennmaradási céllal – bár az is fontos lehet, ennek segítése a társadalom feladata. Azért az örömet tesszük, amit egy családi vacsora, az agyonhajszolt életbe csempészett családi kirándulás, együttlét, a kis meleg kezek szorítása, a véget nem érő gyermeki kérdések zuhataga jelent.

dr. Salamin András

A Lakásbérlők Egyesülete eddigi érdekvédelmi tevékenysége során kísérleteket tett az állami ingatlankezelés intézményei és az egyesületnek a lakásbérlők jogos igényeit kielégíteni hivatott megoldási javaslatai közötti kompromisszumok megkötésére.

A jogszabályokban rögzített lakásbérlői jogok a gyakorlatban nem, vagy csak igen nagy ellenállással szemben érvényesülhettek. A jogos panaszok csak egyedi ügyeként voltak orvosolhatók. Egy-egy ismétlődő, tipikusnak tekinthető eset megoldásával, akár bírósági jogerős lezárásával sem sikerült egyszer s mindenkorra megakadályozni a hasonló ingatlankezelési viták kialakulását. Az ingatlankezelési vállalatoknak a lakásbérlőket sújtó mulasztásai ilyen körülmények között hatványozottan halmozódtak fel és megoldásukat már nem lehetett – az elsősorban a felelősséget magától elhárítani akaró – ingatlankezelési monopóliumtól remélni.

Az LBE nem azt az utat választja, hogy minden egyes egyedi ügy kapcsán megkeresi az illetékes fórumokat, kérve, az egyesületi tekintélyre hivatkozva az ügy elintézését. Ezt a kérelmezői magatartású ügykezelést elutasítja, mert ez önmagában legitimizálja a lakásfenntartással, lakásgazdálkodással megbízott intézményrendszer hatalmi helyzetét és nem veti fel ennek az intézményrendszernek alapvető felelősségét a kialakult állapotokért. Az LBE tehát az egyedi eseteken túlmenő beleszólást követel az érdekegyeztetési folyamatba, a bérlésszektorra vonatkozó koncepciók kidolgozásába.

A lakáspolitika átalakítására készült koncepciók megvitatása során az LBE elkövetett egy hibát: belement az apparátusi elit vitájába, amelyet a másik fél eszközeivel folytatnak le. A 150-200 oldalas előterjesztések feletti viták alkalmasak a manipulációra és növelik a lakásbérlők kiszolgáltatottságát: fogalomcsúsztatásokkal kívánságlistákat tüntetnek fel tényként, miközben az LBE alapvető javaslatait figyelmen kívül hagyják. Ez ellen csak a nyilvánossággal lehet küzdeni.

A Lakásbérlők Egyesülete ezért a bérlők öntevékenységében látja az ingatlankezelés – közvetlen érdekeltségű viszonyokra épülő – egylőre változatlan tulajdonviszonyok közt megvalósítható reformjának garanciáját. A tanácsok, és mindenekelőtt a Fővárosi Tanács Lakáspolitikai Főosztályának kötelezettsége a helyi önkormányzatok kialakulását megelőző időszakban a lakásbérlők alulról szerveződő

ingatlankezelő vállalkozásai elől az ingatlankezelés monopóliumát birtokló érdekcsoportok képezte mesterséges akadályokat elhárítani és az optimális integrációk kialakításához alkalmas jogi-intézményi-gazdasági környezet kialakítását biztosítani.

A röviden vázolt elképzelés gyakorlati megvalósításának lehetőségeivel kapcsolatban lényeges véleménykülönbség alakult ki a Lakásbérlők Egyesülete és a Fővárosi Tanács között. A tanács az ingatlankezelési rendszer átalakítására tett javaslataiban elismeri a helyi kezdeményezés jelentőségét,

az Önkormányzó Lakásbérlő Egyesület ingatlankezelési tevékenységének megkezdéséhez és a kezelési jog átvételéhez

elzárkózik azonban attól, hogy az így létrejövő egyesületek a kezelési jogot is megszerezzék az IKV-tól. Ezen túlmenően a kerületi tanácselnökök és IKV igazgatók számára szétkülöndült körlemben egységes szabályozást javasol a házközvető közösségek számára.

A LBE álláspontja szerint az önkormányzó lakásbérlő egyesületeknek az illetékességük alá vonható lakóépületek egészére vonatkozóan az IKV helyébe lépve meg kell szerezniük a kezelési jogot a tulajdonosi jogokat gyakorló tanácstól. Ezen túlmenően alapfeltétel az, hogy az egyesületek csak alulról szerveződve jöhetnek létre, így az LBE véleménye szerint elfogadhatatlanok a rendszer egységes kidolgozására irányuló tanácsai erőfeszítések, hiszen ezek azt jelentenék, hogy az IKV-monopóliumot egy újabb váltánának fel.

A Lakásbérlők Egyesületének álláspontja szerint az ÖNKORMÁNYZÓ LAKÁSBÉRLŐ EGYESÜLET hatékony gazdálkodásának elsődleges és legfontosabb feltétele a kezelési jog teljes körű átvétele. Mindaddig, amíg a jelenlegi ingatlankezelési monopóliummal rendelkezők köreinek lehetőségük nyílik az önkormányzó ingatlankezelés manipulálására, nem remélhető a tiszta kockázatviselésre, az esetleges veszteségek viselésére és a világosan áttekinthető érdekeltségi viszonyokra építkező bérlői ingatlankezelési önkormányzatok sikeres megalakítása.

– amennyiben ennek objektív műszaki akadályai nincsenek – kívánatos szintén az épületet egységesen kezelő ÖNKORMÁNYZÓ LAKÁSBÉRLŐ EGYESÜLET részére megszerezni. Az érdekeit természetesen érvényesíteni akaró „nem lakást bérlő” magán- vagy jogi személy lehet tagja az ÖNKORMÁNYZÓ LAKÁSBÉRLŐ EGYESÜLETnek.

Az állami tulajdont az önkormányzati tulajdonreform megvalósításáig tulajdonosi jogok letéteményeseként képviselő helyi tanácsok a leendő ön-

sokféle, hiszen nem indokolt az integráltan működő műhelyházak szétosztása, de elfogadhatatlan a bérlésszektor forrásaiból létesített vagyonok átmentése bármilyen, az ingatlankezelésen kívüli vállalkozási szektorba.

Az ÖNKORMÁNYZÓ LAKÁSBÉRLŐ EGYESÜLETEK és a helyi tanácsok érdekei összeegyeztethetők a lakásgazdálkodási feladatok területén is.

A lakásgazdálkodási koncepciók és a helyi önkormányzati intézmények végleges megvalósulásáig a tanácsok a lakásgazdálkodási funkciókat, saját jól felfogott érdekükben is, fokozatosan át kell hogy adják az ÖNKORMÁNYZÓ LAKÁSBÉRLŐ EGYESÜLETEKnek, fenntartva maguknak az ellenőrzési jogot. Ezzel a nagyobb helyi közösség érdekeit is hatékonyan érvényesíthetik és ellátási feladataiknak is hatékonyabban felelhetnek meg.

Az ÖNKORMÁNYZÓ LAKÁSBÉRLŐ EGYESÜLET javaslatait az önkormányzati tulajdonreform megvalósításáig természetesen nem lehet a jelenlegi IKV-monopólium egyedüli utódja. Monopóliumot nem kívánunk újabb monopóliummal felváltani.

A szabad választások után kialakítható helyi önkormányzatok és önkormányzati tulajdonlás formáinak lehet és kell kiindulási alapját képezniük az ÖNKORMÁNYZÓ LAKÁSBÉRLŐ EGYESÜLETEK, ház, lakótelep, lakótelep vagy kerületrészek mértékében megalakuló egységeinek.

Külön hangsúlyozzuk, hogy éppen az önkormányzati elv legyőzt előtérbe helyezve, az önkormányzó ingatlankezelés legitím szervezetei csak alulról szerveződően jöhetnek létre! Ebben az összefüggésben elfogadhatatlannak tartjuk a Lakáspolitikai Főosztályt „rendszer egységes kidolgozását” célzó leiratát, amelyet – reméljük – az önkormányzatok egyike inkább követeljen helyi tanácsok sem fognak többnek tekinteni, mint egy véleménynek a sok közül.

A Lakásbérlők Egyesülete nevében végezett feljárnál az önkormányzati ingatlankezelés kialakításához szükséges szakmai és érdekvédelmi segítséget és együttműködési lehetőséget. Ennek részletes tartalmáról és formáiról az egyesület központjában (Budapest, VIII. Kőlcsey u. 2. Telefon: 1-342-168) adunk tájékoztatást.

Batha Pál
az LBE főtitkára

A Magyar Rádió Pécsi Stúdiójának műsora 1990. április 9-15-ig

Hétfőtől-péntekig: Állandó műsorok 6.00 és 7.00 órákor Krónika (Kossuth)

Hétfő: 5.55-8.00: Hajnaltól-reggelig Dél-Dunántúlon (6.15: Dél-dunántúli krónika - Tallózás Zala, Somogy, Tolna és Baranya megyei lapokból - Dél-Dunántúli újtárol - 7.15: Dél-dunántúli krónika - Időjárás - Ügyeletek hírei - 7.55: Eseményösszefoglaló) Szerkesztő: Balogh Zoltán.

13.00: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor - 13.45: Német nyelvű nemzetiségi műsor - 14.30: A Pécsi Stúdió három nyelvű szolgáltató és kereskedelmi műsora (közben hírek: 15.00 Petőfi, 16.00-17.00-18.00 regionális, 16.30 német és szerbhorvát nyelvű) - 18.30: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor. 19.00 Magyar nyelvű hírek. 19.05-19.35: Német nyelvű nemzetiségi műsor.

Kedd 5.55-8.00: Hajnaltól-reggelig Dél-dunántúlon (6.15: Dél-dunántúli krónika - Lapszemle - Jelentés az utakról - 7.15: Dél-dunántúli krónika - Időjárás - 7.55: Programajánlat) Szerkesztő: Dán Tibor.

13.00: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor - 13.45: Német nyelvű nemzetiségi műsor - 14.30: A Pécsi Stúdió három nyelvű szolgáltató és kereskedelmi műsora (közben hírek: 15.00 Petőfi, 16.00-17.00-18.00 regionális, 16.30 német és szerbhorvát nyelvű) - 18.30: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor. 19.00 Magyar nyelvű hírek. 19.05-19.35: Német nyelvű nemzetiségi műsor.

Szerda 5.55-8.00: Hajnaltól reggelig Dél-dunántúlon (6.15: Dél-dunántúli krónika - Útinform - Tegnap történt - 6.50: Top-lista - 7.15: Dél-dunántúli krónika - Körzeti időjárás - Sport - Lapszemle a múltból - 7.55: A nap eseményei) Szerkesztő: Felső Pál.

13.00: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor - 13.45: Német nyelvű nemzetiségi műsor - 14.30: A Pécsi Stúdió három nyelvű szolgáltató és kereskedelmi műsora (közben hírek: 15.00 Petőfi, 16.00-17.00-18.00 regionális, 16.30 német és szerbhorvát nyelvű) - 18.30: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor. 19.00 Magyar nyelvű hírek. 19.05-19.35: Német nyelvű nemzetiségi műsor.

Csütörtök 5.55-8.00: Hajnaltól-reggelig Dél-dunántúlon (6.15: Dél-dunántúli krónika - Lapszemle - Ügyeletek jelentik - Körzeti időjárás - 7.15: Dél-dunántúli krónika - 7.55: Eseményösszefoglaló) Szerkesztő: Somogyvári Valéria.

13.00: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor - 13.45: Német nyelvű nemzetiségi műsor - 14.30: A Pécsi Stúdió három nyelvű szolgáltató és kereskedelmi műsora (közben hírek: 15.00 Petőfi, 16.00-17.00-18.00 regionális, 16.30 német és szerbhorvát nyelvű) - 18.30: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor. 19.00 Magyar nyelvű hírek. 19.05-19.35: Német nyelvű nemzetiségi műsor.

Péntek 5.55-8.00: Hajnaltól-reggelig Dél-dunántúlon (6.15: Dél-dunántúli krónika - Útinform - Ügyeletek jelentik - 7.15: Dél-dunántúli krónika - Lapszemle - Időjárás - Hétféve sportja - 7.55: Programajánlat) Szerkesztő: Zsoldos László.

13.00: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor - 13.45: Német nyelvű nemzetiségi műsor - 14.30: A Pécsi Stúdió három nyelvű szolgáltató és kereskedelmi műsora (közben hírek: 15.00 Petőfi, 16.00-17.00-18.00 regionális, 16.30 német és szerbhorvát nyelvű) - 18.30: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor. 19.00 Magyar nyelvű hírek. 19.05-19.35: Német nyelvű nemzetiségi műsor.

Péntek 5.55-8.00: Hajnaltól-reggelig Dél-dunántúlon (6.15: Dél-dunántúli krónika - Útinform - Ügyeletek jelentik - 7.15: Dél-dunántúli krónika - Lapszemle - Időjárás - Hétféve sportja - 7.55: Programajánlat) Szerkesztő: Zsoldos László.

13.00: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor - 13.45: Német nyelvű nemzetiségi műsor - 14.30: A Pécsi Stúdió három nyelvű szolgáltató és kereskedelmi műsora (közben hírek: 15.00 Petőfi, 16.00-17.00-18.00 regionális, 16.30 német és szerbhorvát nyelvű) - 18.30: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor. 19.00 Magyar nyelvű hírek. 19.05-19.35: Német nyelvű nemzetiségi műsor.

BARTÓK RÁDIÓ: 9.10: Magyar művészek operafelvételeiből. 9.56: Prokofjev II. szimfónia. 10.30: Zengjen a muzsika! 11.00: A Modern Rézfúvós Együttes 11.24: A kórusirodalom mesterműveiből. 12.05: Barokk zene. 13.00: Hallgassuk újra! 13.59: Weber: Euryanthe Közben: 15.55: Édes anyanyelvünk. 17.10: Szokolay Sándor műveiből. 17.43: Holnap közvetítjük. 18.00 Vivaldi-concertók. 18.30: Mesterségünk címere. 19.05: Dallamok

(közben hírek: 15.00 Petőfi, 16.00-17.00-18.00 regionális, 16.30 német és szerbhorvát nyelvű) - 18.30: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor. 19.00 Magyar nyelvű hírek. 19.05-19.35: Német nyelvű nemzetiségi műsor.

Szombat 8.00-10.00: Jó pihenést! A Pécsi Stúdió információs, szórakoztató magazinja. Szerkesztő: Kovács Zoltán.

13.00: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor. 13.45: Német nyelvű nemzetiségi műsor. 14.30: A Pécsi Stúdió három nyelvű szolgáltató és kereskedelmi műsora (közben hírek: 15.00 Petőfi, 16.00-17.00-18.00 regionális, 16.30 német és szerbhorvát nyelvű) - 18.30: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor. 19.00: Magyar nyelvű hírek. 19.05-19.35: Német nyelvű nemzetiségi műsor.

Vasárnap 9.00-11.00: Húsvéti magazin. Szerkesztő: László Lajos - 10.00: Hírek - 10.05: Szerkesztünk együtt. Zenei összeállítás hallgatóink kérésére. A mikrofonnál Lenk Irén.

13.00: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor - 13.45: Német nyelvű nemzetiségi műsor - 14.30: A Pécsi Stúdió három nyelvű szolgáltató és kereskedelmi műsora (közben hírek: 15.00 Petőfi, 16.00-17.00-18.00 regionális, 16.30 német és szerbhorvát nyelvű) - 18.30: Szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsor - 19.00: Magyar nyelvű hírek - 19.05: Német nyelvű nemzetiségi műsor - 19.35: Esti zene, sport, információk. Szerkesztő: Kovács Zoltán.

20.00-21.30: „Gruss und Kuss” Radio Budapest zenei riport, üzenet és kívánság-műsora külföldi és hazai németek számára. Szerkesztő: Helga Hartmann.

Deutschsprachige Radioprogramme von Studio Fünfkirchen vom 9.04.-15.04. 1990.

Melodie und Rhythmus täglich von 13.45-14.30.

Montag: Nachrichten. Montagmagazin. Red: Willy Graf.

Dienstag: In der Muttersprache. Nachrichten. Hesse-Tage im Fünfkirchner Lenau Haus. Neue-Zeitung-Vorschau. Redakteur: Willi Graf.

Mittwoch: Nachrichten. Jugendfunk. Redakteur: Zoltan Weisenfeld.

Donnerstag: Nachrichten. Aus Geschänkbandern herausgewählt. Wunschkonzert. Red: Willy Graf.

Freitag: Nachrichten. Kulturmagazin. Redakteur: Zoltan Weisenfeld.

Samstag: Sie wünschen, wir spielen.

Sonntag: In der Muttersprache. Osterfest. (Zusammenstellung) Redakteur: Willy Graf.

Plan emisija od 9-og do 15-og travnja 1990. +g.

09.04. ponedjeljak: „Na pocetku tjedna” Glazbeno informativna emisija.

10.04. utorak: Vijesti. Izvjestaji. Regionalni listovi o narodnostima. Urednik: A. Pavlekovic.

11.04. srijeda: Vijesti. „Na valu mladih”- Ponuda za raspust.

12.04. četvrtak: Vijesti. „Panorama”- emisija posvjecena kulturi.

13.04. petak: Vijesti. Pripreme za uskrš.

14.04. subota: Po zeljama slusalaca. Glazbena emisija.

15.04. nedjelja: „Nedjeljni magazin” Na praznik proljeca. Urednik: B. Catic.

ESEMÉNYNAPTÁR

470 évvel ezelőtt 1520. április 6-án hunyt el Rómában Raffaello Santi olasz festő és építész, a reneszánsz egyik legnagyobb művésze. Képei közül nagy kompozíciói (a vatikáni Stanzák, azaz dísztermek) freskói a képzőművészet legharmonikusabb alkotásai. Tiszta szépségükkel, vonzó színeikkel és realista vonásaikkal tűnnek ki a Madonna-képei. Világszerte a legnépszerűbb festménye a Sixtusi Madonna, a drezdai képtár kincse. A képünkön látható „Esterházy Madonna” című alkotását a budapesti Szépművészeti Múzeumban őrzik.

Magyarországot a legjelentősebb európai hatalmak sorába emelte. 1469-ben cseh királlyá koronázták s így választófejedelem is lett. Udvara a humanisták gyűjtőhelye volt. Visegrádon és Budán reneszánsz stílusban építkezett, elsőrendű olasz művészekkel dolgoztatott. Corvinai féltett kincsei a világ könyvtárainak ma is.

500 éve halt meg I. Mátyás (1443-1490) magyar király. Hunyadi János és Szilágyi Erzsébet másodszüllött fia volt. 1458. január 24-én választották királlyá. Koronázásra 1464-ben került sor. A királyi s a központi hatalom kiépítésére törekedett. Politikai lépései meghatározó szerepet játszottak hazánk sorsára nézve.

ÉS MÉGIS MOZOG A FÖLD

Jókai Mór, az elmaradottság ellen küzdő múlt századi fiatalság harcát írja le az „És mégis mozog a föld” című regényében, amelynek előszavából idéztünk egy mondatot: „Magyarország állt egy helyben, és az volt a virtusa...”

Vízszintes: 1. Az idézet folytatása (zárt betűk: O,M,Ö,G). 13. Az Allami Biztosítói mesealakja: ...és Mi. 14. Kiváló cseh író, az 1600-as években (Ámos János). 15. Olló egyik fele! 16. Vigyed. 18. Mélyre. 19. Békaporonty: ...hal. 20. Fémtartalmú ásvány. 21. Szólás: mennek az ...után. 23. Tetejére. 25. Ügybuzgó. 27. Valadékot termelő szerv, névelővel. 29. Irén németes alakja. 30. Tánccsics Könyvkiadó. 32. A magas. 34. Ipari tanuló, régen. 35. Op-..., művészet. 38. Kilogrammsúly, röv. 39. Tulajdonod. 41. Fülébe mondja. 43. Azonos jegyű rövid és hosszú hangzók. 44. Hírveves, világtalan zongoraművészünk volt (Imre). 46. Akármerre. 48. Szorgos. 50. Kicsinyítő képző. 51. Azoknál. 54. Az oxigén és a lantán vegyjele. 55. E napi. 57. Hollandia postai betűjelzése. 59. Nótáénekes (József). 60. Személynév. 61. Zivatar. 64. Nem betűk!

Függőleges: 1. Az idézet második sora (zárt betűk: L,Á,Y,É). 2. Háj. 3. Menyétfele ragadozó. 4. Római ötven és száz. 5. Tazsít. 6. Amerika felfedezésének leírója (Vespucci). 7. Mássalhangzó, kimondva. 8. Áruforgalmi Nemzetközi Egyezmény. 9. Házi szárm. 10. Longo, az OKP volt főtűkárának személyneve. 11. Római pénz- és

súlyegység. 12. Kőszénben gazdag vidék Belgium déli részén. 17. Központi tanácskozó szervek elnevezése a cári Oroszországban. 20. Fűrge. 22. Az idézet befejezése (zárt betűk: E,L). 24. Surgye. 26. Becézett Irén. 28. Hócsalán, kínafű (ipari növény). 31. Abronccszoknya. 33. Hugó angol változata. 36. Építőanyag. 37. Olasz zeneszer-

csaplár

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13			14								15
16		17		18		19		20			
21			22	23	24		25		26		
	27			28			29				
30	31		32				33		34		
35		36					37			38	
39			40			41			42		43
44				45		46				47	
48				49		50		51			52 53
54				55		56		57 58		59	
60			61			62		63		64	

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.05: Hangszemle. 8.20: Sokszemkört. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.05-11.00: Napközben. 11.10: Népdalok, néptáncok. 11.38: Okos, fekete varjak. 12.45: A Föld, amelyen élünk. 13.05: Klasszikusok délidőben. 14.05: Eről beszélünk. 14.35: Orvosi tanácsok. 14.40: Sári József: Lépésről lépésre. 15.05: Magyar Írás. 15.50: Az élő népdal. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Hangoló. 17.05: Magyarországról jövők... 18.00: Esti Magazin. 19.05: Sportvilág. 19.15: Láttuk, hallottuk, olvastuk. 19.40: Népdalok. 19.50: Gong. 20.05: EURÉKA és a többiek... 20.35: Barangolás régi hanglemezek között. 21.05: Kiliátó. 21.50: Hangok szövegének. 22.00: Hírvilág. 22.30: Méréleg.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Az izraelita felekezet negyedórása. 8.20: Rivaldafényben. 9.03: Híres történetek. 10.00: Kertbarátok műsora. 10.05: Idősebbek hullámhossza. 10.50: Hajszálygökörek. 11.03: „Ó, ó nagymami...” 12.00: Nóták. 13.03: Pophullám. 14.00-16.55: Péntektől - péntekig. 17.03: Ötödik sebesség. 18.00: Kölykrádió. 18.30: Pop-regisztr. 19.03: Garázs. 19.35: Zenei hallomások. 21.03: Tip-top parádé. 21.30: Cigányféltóra. 22.00: Oscar Straus. 23.03: Sporthíradó. 23.10: Tánccoljunk! 23.04-0.14: A Special EFX

BARTÓK RÁDIÓ: 9.10: Magyar művészek operafelvételeiből. 9.56: Prokofjev II. szimfónia. 10.30: Zengjen a muzsika! 11.00: A Modern Rézfúvós Együttes 11.24: A kórusirodalom mesterműveiből. 12.05: Barokk zene. 13.00: Hallgassuk újra! 13.59: Weber: Euryanthe Közben: 15.55: Édes anyanyelvünk. 17.10: Szokolay Sándor műveiből. 17.43: Holnap közvetítjük. 18.00 Vivaldi-concertók. 18.30: Mesterségünk címere. 19.05: Dallamok

RTV

nyomában. 19.35: Beethoven összes zongoraszonátája. 20.25: Újraolvasva. Kb. 21.25: Tenoráriák. 21.50: Új kompakt lemezeinkből. 22.30: Rádiószínház. 23.00: Romantikus kamaramuzsika.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ: 6.00: Kezdődik a nap. 8.00: Hírek. 8.10: Forgószínpad. 8.45: Nemzetközi sajtószemle. 9.00: Hírek. 9.10: A hallgatóé a szó. 9.40: Történelmünk útja. 10.40: Hírek. 10.10: Szerkesztők fóruma. 10.40: Figyelő. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó. 12.10: Rádiógyetem. 12.30: Hölgyválasz. 13.00: A Mai nap 13.30: Tallózás 13.40: Kelet-európai szemle. 13.50: Keresni és találni. 14.40: Hírek. 14.10: Szerkesztők fóruma. 14.40: Figyelő. 15.00: Hírek. 16.00: Hírek. 16.10: A hallgatóé a szó. 16.40: A politikai gondolkodás története. 16.50: Nyugati levél. 17.00: Hírek. 17.10: Forgószínpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek. 18.40: Kelet-európai szemle. 18.50: Keresni és találni. 19.00: Hírek. 19.10: Világ gazdasági magazin. 19.40: Tiszta forrás. 20.00: Hírek. 20.40: Magyar politikai magazin. 21.00: Hírek. 21.10: Forgószínpad. 21.30: Tiszta forrás. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A Mai nap késő esti kiadása. 22.30: A hallgatóé a szó. 23.00: Hírek. 23.10: Világ gazdasági magazin. 23.40: Tiszta forrás. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtószemle. 0.25: Magyar politikai magazin

TV1: 9.00: Képjóság. 9.05: Tévétorna. 9.10-11.00: Szünidei matiné. 11.00: Fele-

let. 12.20: Képjóság. 16.40: Képjóság. 16.50: Népdalkörösök. 17.00-19.00: Péntek délután. 17.00: Évgyűrűk. Kb. 17.30: Téka. Kb. 17.40: Riportfilm. Kb. 18.00: Ablak. 19.00: Esti mese. 19.10: Tévémoziregény. 19.30: Híradó. 20.05: A hét műtárgya. 20.10: Zenés tv-színház. 20.55: Reklám. 21.00: Panoráma. 22.00: Küsters mama mennybemenetele. 23.40: Híradó 3.

TV2: 15.50: Képjóság. 16.05: TV2. 16.25: Jégkorong VB. C csoport. Kb. 17.05: Torpedó. Kb. 18.05: Torpedó. 18.25: Gyerekeknek! 18.35: TV2. 19.00: Tarzan New Yorkban. 20.08: TV2. 20.25: Autó. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 22.00: Napzárta. 22.45: Most és mindörökké.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Sinha Moca. 9.30: Orosz nyelvlecke. 10.00: Iskolatév. 10.30: Aszív tika. 12.10: Belpolitikai magazin. 13.00: Hírek. 13.10: Mi. 13.40: Teleszkóp. 14.25: Tarzan veszélyben. 15.35: Álmodozó János. 16.00: An-tan-ténusz. 16.20: Ötöször Te meg én. 16.35: Slágerek és ötlek. 16.55: Mimi tv-híradó. 17.10: Tudományos magazin gyermekeknek. 17.35: Mimi kvíz. 17.55: Philipp, az egér. 18.00: Mi. 18.30: Falcon Crest. 19.30: Híradó. 20.00: Sport-hírek. 20.15: Kék fény. 21.20: Liebling ügyvéd esetei. 22.05: Oldalpillantások. 22.15: Trailer. 22.45: Pisztolypárbaj Mexikóban. 0.10: Hírek. 0.15: Kék fény. 0.25: Miami bűn. 1.10: Hírek. 2. műsor: 14.55: Művészlexikon. 15.00: Sport. 16.45: Hotel. 17.30: Sinha Moca. 18.30: Wurlitzer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: A diszkrét társaság. A szabadkőművesség története. 21.00: Média. 21.20: Aprópó film. 21.50: Kabaré-újdoncságok. 22.00: Híradó 2. 22.25: Jégkorong VB. 22.50:

Monty Python repülő cirkusza. 23.25: A komisszárnő. 1.30: Hírek.

RTL PLUS: 6.00: A Munster család. 6.25: Halló, Európa - Jó reggelt, Németország! 8.30: Hírek. 8.35: Telebutik. 9.00: Hírek. 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Kedves Bill bácsil! 11.00: Dr.med.Marcus Welby. 11.45: Újdonságok a moziban. 12.30: Klasszikusok délidőben. 13.00: Telebutik. 13.30: Kaliforniai klán. 14.15: A Springfieldek története. 15.00: A német konyhaművészet. 15.30: Szép és fitt. 15.40: Hírek. 15.43: Üzleti hírek. 16.00: Egyszerűen állati. 16.30: Murphy papa. 17.10: Játékshow. 17.45: Telebutik. 17.55: Hírek. 18.00: Dr. med. Marcus Welby. 18.45: Híradó. 19.15: Gemini Man. 20.15: Az egyik akarja, a másik nem. 21.50: Hírek. 22.00: Sípjel 23.00: Középről követve. 0.50: Gemini Man. 1.35: Aerobic.

SUPER CHANNEL: 7.00: Napkzedet. 8.00: Turistamagazin. 8.45: Egyveleg. 9.00: Hírek, időjárás. 9.15: Egyveleg. 16.00: Forró drót. 17.00: Hullámhosszon. 18.30: Nemzetközi slágerstúdió. 19.30: Hírek, időjárás. 19.45: Időlánc. 20.00: Koncertkülönlegességek. 21.00: Nelson Mandela. 22.00: Hírek, időjárás. 22.15: Nelson Mandela. 23.15: A nyolcvanas évek koncertjeiből. 0.15: Hírek, időjárás. 0.30: Kék éj. 1.30: Időlánc. 1.45-7.00: Egyveleg.

TV5: 16.05: Hírek. 16.15: Különleges megbízott. 17.15: Esély a daloknak. 17.45: Főzolecke. 18.00: Számok és betűk. 18.20: Inci-finci fantázia. 18.35: Pihenőidő. 18.50: TV5-klub. 19.00: Jövők. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillogó papiros. 20.00: Üzleti magazin. 21.00: Világútlel. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Filmklub: Császárliák. 0.00: Kerevet. 0.30: Műsorzárás.

Köszöntjük

VILMOS és BÍBORKA

nevű olvasóinkat

A Vilmos a latin Villemusból származik, ami a szintén latin Vilhelmus változata. Ez utóbbi a germán Willihelm latinosítása. A germán név jelentése: erős akaratú védelmező.

Bíborka nevünk a régi magyar Bíbor, Bibora személynevek korszerűsítésén átkepzett felújítása. Becézőse: Bia, Biácska, Bibi, Bíbor.

A mai nap termésjósoló nap. Ha esik az eső szűk lesz az esztendő - vélik a Szerémségben az öregek.

Ezenkívül ritka nevekben is bővelkedik még április 6-a: Atlasz, Celesztin, Celesztina, Csát, Ruben, Szellőke, Szixtus, Taksony.

A Nap kél: 5.14 órákor

nyugszik: 18.20 órákor

A Hold kél: 14.43 órákor

nyugszik: 3.40 órákor

z (Francesco). 40. Piliscsaba szomszédja. 42. „A” bírósági eljárás jogi alapja. 45. Címadó ifjú szerelmes, Shakespeare drámájában. 47. Levélzet, névelővel. 49. Német koporsó (SARG). 52. Hölgy. 53. Nyugat-német kikötőváros a Balti-tenger partján. 56. Ekképp. 58. Talál. 61. A fluor és a hidrogén vegyjele. 62. Indulatszó, bosszúság kifejezésére. 63. Kétjegyű hangzó.

Beküldendő a vízszintes 1., a függőleges 1. és a 22. sor megfejtése,...

Révai Nagy Lexikona

az első két kötet ára: 917,- Ft/db, a 3-5. köteteké: 980,- Ft/db

A Babits Kiadó pótmegrendelést vesz fel a Révai Nagy Lexikona egész sorozatára, a beérkezés sorrendjében, korlátozott példányszámban.

Ön már most előre, egy összegben megvásárolhatja a lexikonsorozat valamennyi hátralévő 4-20. kötetét,

21 500,- Ft-os áron.

Ha az Önhöz már elküldött csekkek egyikét ezen összegre szólóan 1990. április 30-ig kitölti és a pénzt a szokásos módon befizeti, nem lesz tovább gondja a részletfizetésekre, kiadónk törzsvásárlójának számít ezután, és 1994 végéig automatikusan postázzuk Önnek a megjelenő lexikonköteteket.

Gondolja végig és mérje fel, hogy ez Önnek könnyebbséget, avagy terhet jelent.

Mi felajánljuk a lehetőséget.

Tisztelt Leendő Megrendelőnk!

Ha a Révai Nagy Lexikonát hiába kereste eddig a könyvesboltokban, a könyvtárakban, s szeretné megrendelni tőlünk a teljes hasonmás kiadást, és egy összegben az egészet kifizetni, kérjen egy csekket kiadónktól, s azon adjon fel címünkre

24 314,- Ft-ot

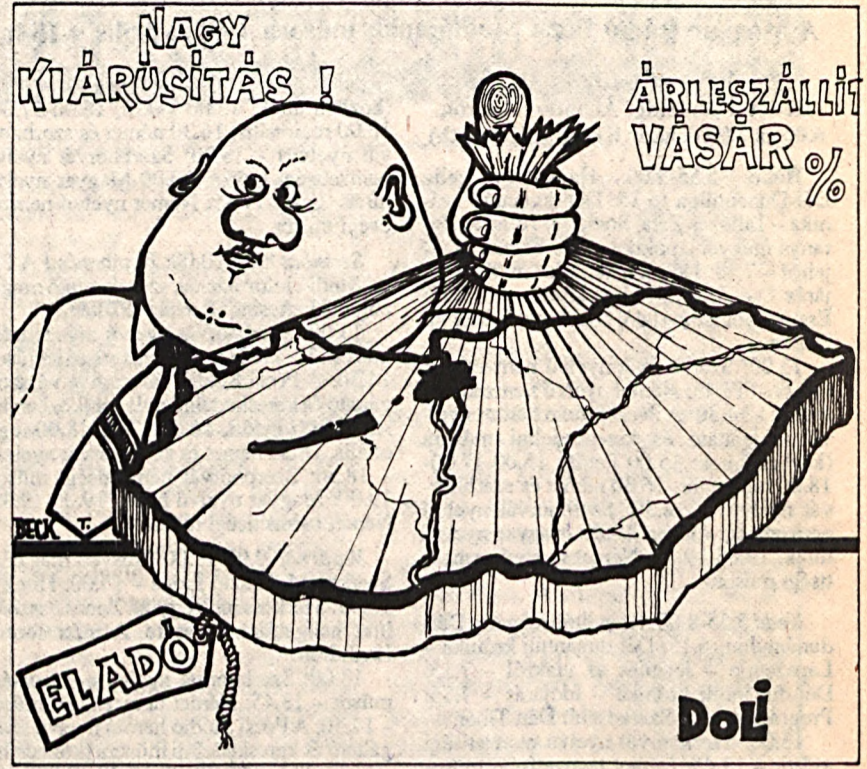
1990. április 30-ig.

Önnek sem lesz tovább gondja a részletfizetésekkel, s Önnek is automatikusan postázzuk a megjelenő lexikonköteteket 1994 végéig.

Gondolja meg!

Mi Önnek is felajánljuk a lehetőséget.

**Babits Kiadó
7100 Szekszárd, Pf.: 237.**

Politikai hirdetés

Kedves KERESZTSZÜLŐK, keresztelési fogadalmuk betartásában segít az

fizessenek elő a lapra KERESZTGYERMEKEIK számára, hogy azok könnyebben mondhassanak az

életre **IGENT!**

Előfizetési díj egy évre 600 forint
fél évre 300 forint

A lap előfizethető a Hírlapkézbesítő Postahivataloknál, a Posta hírlapüzleteiben, vagy közvetlenül

a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámon

AZ IGEN ELŐFIZETÉS LELKI AJÁNDÉK

Alapítványrendszer

az oktatás, a művészetek,
a közművelődés megújítására

Pro Renovanda Cultura Hungariae elnevezéssel 36 szakalapítványból álló alapítványrendszert hívott életre a művelődési kormányzat. Az oktatás, a kutatás és a művészetek különböző ágai számára támogatás, a közművelődés megújítására, valamint a környezetvédelmi szemlélet kialakítására hivatott, 1,1 milliárd forint tőkés rendszer létrehozását Glatz Ferenc művelődési miniszter jelentette be az újságíróknak. A pályázatrendszerrel biztosíthatják a nyilvánosságot, a mindenki számára való hozzáférhetőséget, az odaítélt összegek nyomonkövethetőségét, s – független kuratóriumok felállításával – az értékelésbe, elosztásba mindinkább bevonhatják a társadalmat is. E célok érdekében mozgósították a minisztérium rendelkezésére álló alapokat és összegeket, s az eddig is rendelkezésre álló pénz szétosztási módszerét megváltoztatva létrehozták az alapítványrendszert.

Az alapítványrendszert kuratórium irányítja, amelynek tagjai: Csoóri Sándor, Csurgay Árpád, Enyedi György, Glatz Ferenc, Király Tibor, Konrád György, Kosáry Domokos, Szentágothai János, Tigyi József; elnöki teendőit Glatz Ferenc látja el.

A Kuratórium – amely már megalakult – az első félév végén az elnökök tagjai közül választja meg.

Emellett – várhatóan április folyamán – valamennyi részalapítvány saját kuratóriumot hoz létre, amelyek a továbbiakban önállóan működnek; az alapítványok nyitottak, támogathatók. Várhatóan májusban hirdetjük meg

a pályázatokat, amelyeken egyének, intézmények, adott munkára alakult csapatok egyaránt részt vehetnek. A pályázati feltételeket és úrlapokat önálló füzetként is megjelentetik, valamint közlik a Köznevelés című folyóiratban és a napilapokban.

A nevelés-oktatás területén létrehozott 23 részalapítvány közül több segíti az idegen nyelvek oktatását, illetőleg a magas szintű technika – high-tec – elterjesztését. Támogatják az általános iskolai alternatív kísérleteket, az egyházi és a nemzetiségi iskolákat, továbbá a környezetvédelmi nevelést. A Kemény Zsigmondról elnevezett alapítvány pedig a határainkon túli magyarság magyarországi felsőfokú intézményekben való tanulását szolgálja.

A tudományt, a művészeteket és a közművelődést szolgáló 11 részalapítvány többsége aktuális társadalompolitikai kérdések kutatását támogatja – például az osztrák-magyar közös múltat, amelynek feltárásához az osztrák kormány máris évi 1 millió schillinget ajánlott fel, öt évre.

Egy másik a népfőiskolai mozgalom újrarendezését segíti.

Emellett két alapítvány is finanszírozza a színvonalas folyóiratok fenn tartását, s új kiadását. – Az alapítványrendszer életre hívásával a művelődési tárca lemondott a pénzeszközök felhasználásáról, odaítéléséről. Megkezdte viszont a kultúramenedzselés új formáinak létrehozását, s megkísérelte feloldani az eddigi egy célú, tervezdésbe szorított kulturális intézményrendszert.

Demokratikus

Átalakulási

Törekvések

Utja

Magyarországon

A Babits Kiadó

legalább 10 m x 6,5 m alapterületű, legalább 3 m magas helyiséget keres ipari hasznosításra, Szekszárdon vagy környékén.

Ajánlatokat a 74/16-277-es telefonszámra várunk.

APRÓHIRDETÉS

Menyasszonyruha-kölcsönzés Szekszárd, Klapka u. 30. Babits iskola, volt sajtópince feletti utca.

Menyasszonyruha-kölcsönzés! Gyönyörű külföldi ruhakölcsönlegességek, kellékek, koszorúruhákat. Lászlóné, Tolna, Deák F. u. 8. Telefon: 74/40-296. Nyitva: Keddtől péntekig 9-17-ig, szombaton 9-12 óráig.

Nemescsincsilák felszereléssel, táp, homok folyamatos biztosításával, prém, illetve élőállat visszavásárlással szakvizsgázott tenyésztőnél eladók, előjegyezhetőek. Cím: Várffy, 7121 Szálka, Kossuth L. u. 71/a. Telefon: 74/31-113.

NIVOKER KFT

**BUTIK HELYETT
BÁLA – GÁLA**

Holland és NSZK bálaruhákból

reklámáron 300,- Ft/kg.

Szabadidőruhák: 490,- Ft-tól
a szekszárdi piaci csarnokban
1990. IV. 5-11-ig.

Nyitva: mindennap, (vasárnap is) 8-17 óráig.

**Olcsó árak, nagy kínálat,
ez a NIVOKER VARÁZSLAT.
NIVOKER Kft.**

Geréb
nincs
ellene

Csíkszeredáról a Fradi hokicsapatában?

A budapesti C-csoportos jégkorong-világbajnokság talán legnagyobb meglepetését Románia válogatottja okozta azzal, hogy az első három mérkőzését elveszítette. A csapatot ugyanis a hozzáértők többsége dobogóra várta. Igaz, a harmatos kezdést már olyan folytatás követte, ami inkább megfelel a gárda tudásának: döntetlen a magyarok, majd – szerdán – győzelem a bolgárok ellen. Utóbbiban, a kiütéses 7-2-es sikerben jelentős szerepet játszott a csíkszeredai Geréb István, aki a szakértők megítélése szerint is a román válogatott egyik legjobbjá. Nem az ő lelken szárad, hogy a nyitószorozatban rendkívül rosszul teljesítettek, a hol centerként, hol jobbszélsőként foglalkoztatott játékos öt mérkőzésen öt góllal segítette csapatát. Az érdeklődés iránta nem újeletű, ám a jelek szerint most jutottak érdemi szakaszba azok a megbeszélések, amelyek eredményeképpen Geréb István esetleg már profi-ként, Románián kívül folytatja hokis pályafutását.

– Kétségtelenül emelkedett az ázsíom – mondta a rokonszenvenesen magabiztos, 31 esztendő csatár a bolgárok elleni csata után. – Már korábban hívtak Ausztriába, igaz, nem az élvonalba, hanem egy második ligás csapathoz.

Úgy hírlík viszont, hogy itt, a vb-n Magyarországra szóló meghívót is kapott...

– Mitagadás, megkerestek az FTC-től, talán lesz valami a zöld-fehérekkel kötendő szerződéséből. Ám nem akarom elkiabálni a dolgot, mert részletekbe menően még nem vitattuk meg esetleges átigazolásonkat.

De nem lenne ellenére, ha Budapestre szegődne...

– Egyáltalán nem, hiszen – már a közelség miatt is – olyan volna, mintha otthon játszanék... A világbajnokság végére mindenesetre eldől, hol folytatom.

A vb-nél maradvá: mért lendült bele olyan lassan a román válogatott?

– A decemberi forradalom, az azt követő hetek eseményei, a lázas időszak közepette nem nagyon volt mód a közös gyakorlásra, a válogatott módszeres felkészítésére. Majdhogynem itt, Budapesten rázódtunk össze, formánk immár felfelé ível, kár, hogy nem most kezdődik a vb.

A romániai forradalom lelkesítő napjai után következtek el a szomorú fejlemények, a magyar-román ellentétek kiéleződése, benne a véres marosvásárhelyi összecsapásokkal. Ennek

utóhatása jelentkezett-e valamilyen formában a románokat és erdélyi magyarokat egyformán tömörítő válogatottjukon belül?

– A csapat tagjainak jó része esztendőnk óta ismeri egymást, együtt játszottunk, jómagam 1980 óta vagyok válogatott. Nyugodt szívvel mondhatom: nálunk semmiféle ellenségeskedés nem volt. Nézeteltérések is csupán szakmai, kifejezetten jégkoronggal kapcsolatos kérdésekben támadtak, támadhatnak közöttünk... – mondta Geréb István, aki kétszer volt korábban a román hokibajnokság gólkirálya.

*

A C-vb góllövő listáján a szerdai játéknapot követően a listavezető dánok csatára, Michael Widenborg – a kínaiak ellen ütött két góljával és két gólpaszával – megerősítette vezető pozícióját. Öt mérkőzésén – 10 góllal és 8 átadással – 18 pontot gyűjtött.

*

A pénteki program: 11.00 óra: Bulgária – Koreai Köztársaság
16.30 óra: Magyarország – Jugoszlávia
19.30 óra: Belgium – Kína

Eurofoci

Van Basten egyszer „csengetett”
– a döntés Münchenben

Kedden és szerdán Európa hat stadionjában összesen 208 000 néző látta a kontinentális kupák elődöntőjének első mérkőzéseit. Ez 34 666-os átlagnak felel meg, ami nem rossz, de lehetett volna sokkal jobb is. A „hiányt” leginkább az Anderlecht a felelős, tudniillik a belga sztrácsapat a legutóbbi bajnoki fordulóban 3-0-ás vereséget szenvedett, s ezért csak 15 000 rajongója látogatott ki szerdán a brüsszeli Van den Stock stadionba.

A hat összecsapáson 16 gól esett, s csupán egyetlen játékosnak, Gianluca Viallinak, a Sampdoria válogatott csatárának sikerült kétszer a hálóba találnia. Ráadásul az egyik tizenegyesgól volt – de nem akármilyen! A fifikás olasz támadó előbb – egy lövőcsellel – elküldte Eitorit a jobb sarok irányába, majd a földön fekvő kapus felett a hálóba emelt. Ahogy annak idején Novák vagy Panenka csinálta...

A nézőcsúcsot – 62 717-en váltottak jegyet a milánói Giuseppe Meazza stadionba – a BEK-ben akár döntőnek is beillő Milan-Bayern München találkozó hozta. A találkozó hőse – mint már oly sokszor – Marco van Basten, a kupavédő olaszok holland aranylabdása volt. A 26 éves center századik hivatalos – kupa és bajnoki – mérkőzését játszotta a piros-feketéknel, s 64. gólját szerezte Milan-színeiben. A 77. percben Bo Karlsson svéd bírót tizenegyet adott a hét perccel korábban beállt Borgonovo buktatásáért, s a büntetőt a szikár hollandus bevágta. Ez volt a találkozó egyetlen gólja, noha a házigazdák még legalább három másikat szerezhetek volna. A 90 perc hőse egyébként Raimond Aumann, a bajorok mágneskező kapusa volt, neki köszönhető Jupp Heynckes edző legénysége, hogy eséllyel várhatja a két hét múlva esedékes visszavágót. A két csapat a következő összeállításban játszott:

Milan: G. Galli – Tassotti, Baresi, F. Galli, Maldini – Colombo (Stroppa 46. p.), Rijkaard, Evani, Simoni (Borgonovo 70. p.) – van Basten, Massaro.

Bayern: Aumann – Reuter, Augenthaler, Kohler, Pflügl – Flick, Dorfner, Strunz, Kögl – Bender (Thon 81. p.), McInally.

Marseille-ben negyvenezren szurkoltak az Olympique BEK-döntőbe jutásáért. Nos, a sok nemzetiségű együttes (a francia válogatott Amoros, Sauzée, Di Meco és Papin mellett a brazil Mozer, az uruguayi Francescoli és az angol Waddle is itt játszik) előtt a 2-1-es győzelem után még nyitva az út afele, hogy – az összes európai trófeát fi-

gyelembé véve – az első francia kupa-győztes legyen.

Az ugyancsak külföldi sztárokkal – a brazil Aldairral, Ricardóval, Valdóval, a svéd Thernnel és Magnussonnal – felálló Benfica szerezte meg a vezetést Lima révén, a cseresorból előlépett francia kapus, Castaneda „kis segítségével”. Az egyenlítés egy másik brazil, a marseille-i Mozer érdeme, akinek szögletét Papin Sauzée-hoz toltta, s 6-akárcsak néhány nappal korábban a Népstadionban – betalált. Utána a mezőny legjobbjá, Waddle szinte eltörte a keresztlécet, majd ugyanő Papint hozta helyzetbe, s a francia liga gólkirálya nem kegyelmezett Silvino kapusnak.

A csapatok:

Marseille: Castaneda – Amoros, Mozer, Sauzée, De Meco (Vercruysse 58. p.) – Germain, Tigana, Deschamp, Francescoli – Papin, Waddle.

Benfica: Silvino – Carlos Ferreira, Raymundo Ricardo, Veloso, Aldair – Thern (Diamantino 76. p.), Arauso, Neves, Lima (Antonio Domingo 67. p.) – Valdo, Magnusson.

– Nem érdemeltünk vereséget, nincs igazság a futballban! – kesergett Mircea Lulescu, a Dunamo Bucuresti edzője, miután csapata 1-0-ra kikapott Brüsszelben az Anderlechtől a KEK-elődöntő első meccsén. S valóban, a válogatott Vaiscovici irányította románok sokkal kulturáltabban játszottak a korábbi kétszeres (1976, 1978) KEK-győztes belgáknál. Vesztüket a kapus Stelea hibája okozta, aki kiejtett egy távoli Degrijce-lövést, s a visszavágton labdát Nilis közlelő rendeltetési helyére, azaz a román hálóba küldte. Egy perccel később Kleint kiállították – belekönyökölt az Anderlecht brazil csatára, Luis Oliveira arcába –, de a hátralévő 25 perccel már kihúzták újabb gól nélkül a vendégeket.

Az UEFA-kupa szerdára maradt második elődöntőjében is olasz-nyugatnémet párharc volt. (Az első kedden a Werder Bremen és a Fiorentina vívta, 1-1-es eredménnyel.) A 3-2-es Juventus-győzelem után inkább a vendégedző volt elégedett, legalábbis ez derült ki a nyilatkozatokból.

Dino Zoff (Juventus): – Már 3-0-ra vezetünk, könnyen elkerülhető gólokkal jött fel a Bremen. A visszavágón 50-50 százalék a két csapat továbbjutási esélye.

Christoph Daum (Werder): – A 80. és a 90. percben szerzett góljaink visszahozták a reményt, ami pedig már-már elveszett. Csak az nyugtalanít, hogy a visszavágón nem játszhat csapatkapitányunk, a két sárga lappal rendelkező Littbarski.

Nem lesz közös koreai csapat

A Koreai NDK olimpiai bizottsága szerdán közleményben jelentette be, hogy nem lát lehetőséget közös koreai csapat szerepeltetésére az ősi pekíngi Ázsiai Játékokon. A phenjani dokumentum közlése egyben azt jelenti, hogy végérvényesen megfeneklett a két ország ez irányú tárgyalássorozata, amely csaknem egy éven át folyt.

A közlemény egyoldalúan a Koreai Köztársaságot hibáztatja a „nem egyezős” kudarcért, hangsúlyozva, hogy a szóbeli vezetés „antinationista akciókra és konfrontációra” használta fel a tárgyalásokat, ahelyett, hogy a sport segítségével a kettéosztott ország egyesítésére törekedne.

A megbeszélések azt bizonyítják, hogy amíg Dél-Koreában a jelenlegi rezsim lesz hatalmon, a két ország sportolói aligha álmodhatnak arról, hogy közös csapatban vegyenek részt a nemzetközi eseményeken – hangzik az észak-koreai állásfoglalás.

Ne a verseny (mérkőzés) előtt két órával!

Különben nem árt a szex

Azoknak az atlétáknak, akik versenyre készülnek, nem kell napokra, vagy hetekre lemondaniuk a szexről attól való félelmükben, hogy teljesítményük csökken – így foglalhatók össze egy új tudományos tanulmány megállapításai. Tízórás megtartóztatásnak elegendő kell lennie ahhoz, hogy ne legyen probléma – mondja Jukn Sztajzel, a genfi Egyetemi Kórház orvosa. Az is bizonyítottnak látszik, hogy a teljes megtartóztatás egy idő után pszichológiailag zavaró lehet. Sztajzel és négy kollégája szerint tanulmányuk, amelyet 16 atlétának kiadott teljesítményteszt alapján készítették, először ad összefoglaló tudományos kutatás a témában. Az edzők hagyományosan azt ajánlották az atlétáknak, hogy a versenyek előtt – sokszor hetekig – ne éljenek nemi életet, hogy megőrizzék energiájukat és koncentrációképességüket.

Sztajzel tanulmánya, amelyet az Európai Kardiológiai Társaság éves kongresszusán Nizzában mutatott be, összehasonlít két atlétacsoportot. Az egyik csoport tagjai két órával, a másik csoport tagjai tíz vagy több órával azelőtt szexeltek, hogy egy órán át kerékpároztak. Azoknak, akik két órával a gyakorlat előtt szexeltek 6-10-zel volt magasabb a pulzusuk, mint a másik csoportnak. A pulzusszám

csökkenésének mértékét öt és tíz perccel a gyakorlat után mérték.

– Közismert, hogy a magasabb pulzusszám hatással van az állóképességre. Így például a hosszútávutóknak nem célszerű két órával a verseny előtt szexelni, mert azzal csökkenti teljesítményüket – mondja Sztajzel. A tudományos felfedezések nem támasztják alá azt a nézetet, hogy a sportolóknak a körversenyek hetei alatt, atlétáknak az olimpiai játékok ideje alatt, vagy focistáknak a világbajnokság alatt. Sztajzel szerint a tanulmányhoz az 1986-os mexikói labdarúgó-világbajnokság szolgáltatta az ötletet, amin a németeknek megtiltották, hogy feleségeikkel legyenek, de a franciáknak nem. A német csapat vezetőit megkérdezték, hogy miért, de senki sem tudott pontos választ adni. Sztajzel következtetéseit egy kétnapos kísérlet alapján hozta. Hét atléta szexeltek állandó partnerrel az első napon, a másik kilenc a második napon. Mindkét csoport tagjaival elvégeztettek stresszgyakorlat-tesztet, koncentrációs tesztet – random számokat kellett növekvő sorrendbe tenni –, és volt EKG-vizsgálat is. Vérmintákat is vettek a tesztoszteron férfi nemi hormon vizsgálatára – e hormonnak tulajdonítják az agresszivitás mértékének meghatározását. A pulzusszámot kivéve a kutatók nem találtak lényeges különbségeket a két csoport között.

Két kézilabda-kupa szponzorra vár

Négy és fél órán keresztül ülésezett csütörtökön – a BHG vendégeként – a Magyar Kézilabda Szövetség elnöksége. Elsőként a sportág költségvetése került terítékre: a szükséges 17 millió forint kétharmadát állami támogatás biztosítja, további négy és fél millió forintot viszont más forrásokból elő kell teremteni. Így például még szponzort keresnek a két hagyományos nemzetközi tornára, a Cooptourist és a HungarHotels Kupára. Kedvező ajánlat esetén természetesen a versenyek neve is megváltozna! Ugyanakkor az már bizonyos, hogy a Chemolimpex a következő világbajnokságig, tehát 1993-ig évente másfél millió forinttal támogatja a férfi válogatottat, mezreklám ejében. Ez azonban nem zárja ki, hogy a világ élvonalához tartozó csapat játékosai esetleg más reklámfeliratot is elhelyezzenek trikójukon.

Egy győzelem, három vereség

Nem sok szerencsét hozott a magyar ökölvívók számára a franciaországi Saint Nazaire-ben zajló nemzetközi torna harmadik versenynapja. A négy szorítóba lépett bokszoló közül mindössze a 48 kg-os Isaszegi Róbert hagyta el győztesen a ringet, miután a bírók pontozással látták jobbnak a mexikói Narciso Gonzaleznél.

A másik három magyar sportoló pontozással maradt alul ellenfelével szemben: az 57 kg-os Kalocsai Zoltán a madagaszkári Heritoto Rakotomandgától, a 60 kg-osok között indult Szakállas Ferenc a szovjet Artur Grigorjantól, a 71 kg-os kategóriában szerepelt Gál László pedig a kanadai Stephene Quelletől szenvedett vereséget.

Vigasz párosban

Az egyesben elszenvedett első fordulóbeli veresége után a párosban vigasztalódhat Temesvári Andrea a Hilton Head Islanden zajló nemzetközi női teniszturnán. Temesvári alkalmi partnerével, a csehszlovák Regina Rajchrtovával 6-3, 6-1 arányú győzelemmel vette az első akadályt az argentin Baranski-Fulco duó ellenében.

A Törley „feldobja”-e a magyar törözőket?

Pengecsata a pincék mellett

Premierek Budafokon – ez is lehetne a mottója a Törley Pezsgógyárban csütörtökön tartott sajtótájékoztatonak, amelyen a vasárnapi Törley-kupa A-kategóriás férfifűtő-viadalról tartottak ismertetőt a Hungarovin Borgazdasági Kombinát és a Vívószövetség képviselői.

A tájékoztatónak új helyszín, a gyár – egy régi üzemből kialakított – Zsolnay-terme adott otthont, amely nevét a hatalmas, 1904-ben készült Zsolnay-csempéről kapta. Garamvári Vencel kereskedelmi igazgatót vázolta a több mint százéves múltra visszatekintő pezsgógyár történetét. Megemlítette, hogy az 1910-es években Budafokon 16 pezsgógyár létezett, de már akkor is a Törley volt a leghíresebb.

Kovács Tamás, a Vívószövetség technikai igazgatója a gyár és a vívás kapcsolatáról beszélt. A Hungarovin Borgazdasági Kombinát 1984-ben kötött szerződést a szövetséggel, s ötéves időtartamra vándordíjat alapított Törley-kupa néven. Az együttműködés sikeresnek bizonyult, így tavaly megújították a megállapodást. Bár a viadal már a hetedik esztendejében jár, most rendezik meg először a „születési helyen”, azaz Budafokon, a BMTE-Törley sportsarnokban. Hogy sikeres lesz-e a vívók bemutatkozása is, nem tudni.

– Aligha tudjuk megismételni a tavalyi eredményt, amikor három magyar töröző is a nyolcas döntőbe jutott,

s a győzelmet Szekeres Pál szerezte meg. Vérmes reményeink ezúttal nem lehetnek, ugyanis ez a szakág ebben az időnyben nem jeleskedett. Az eddigi megrendezett öt vk-viadalon mindössze három döntős helyezést sikerült szerezni, s ez nem valami biztató – mondta Kovács Tamás.

Ha a magyar siker nem is garantált előre, a jó verseny igen. A 17 nemzet képviselőjében 110 külföldi és 28 magyar vívó lép pástra, ott lesz a világranglistán előkelő helyen lévő köztül 26, így a denveri világbajnok nyugatnémet Alexander Koch, vagy a kupát 1984-ben és 1986-ban elnyert olasz Andrea Borella.

A viadal vasárnap 8.30-kor kezdődik, a 16 kiemelt csak a 64-es főtábla küzdelmeibe kapcsolódik be (14.30 óra), míg a nyolcas döntőt 18 órakor rendezik.

A törözők mellett a másik két férfi szakág képviselői is szerepelnek a hét végén. A kardozók világkupa viadalán Varsóban Szabó Bence, Csongrádi László, Nébal György, Bujdosó Imre, Köves Csaba, Szetey András, Boros György, Navarete József, Csécs László, Beviz Ákos, Kaposvári Zsolt, Kudor István, Tringer Zoltán, Péntek Gábor és Varga József rajtot.

Berben a prábajtörözők gyarapíthatják vk-pontjaik számát, a magyar indulók: Hegedűs Ferenc, Szőke Attila, Pap Szabolcs, Dobrocányi István, Pálmai Krisztián, Felföldy Sándor, Budai István, Pásztor Szabolcs.

DÁTUM

Hajdan bevált kortesfogás

Közel háromnegyed évszázada sem volt kevésbé érdekes egy-egy választási második forduló. Szekszárdon és környékén az 1880-as évektől fogva ellenzéki – Függetlenségi 48-as – képviselőt választottak Boda Vilmos személyében, aki igen derekasan védte a helyi érdekeket egészen 1906-ig.

Akkor aztán egyszeriben két másik jelölttel találta magát szemben: a saját pártbeli Szabó Károly református lelkésszel és egy tolnai szociáldemokratával, Kondor Bernáttal.

Ahogy az várható volt, Kondor Bernát mindössze három szavazatot kapott (pedig már az ajánláshoz is tíz kellett!); ez mégis új forduló kitérőjét tette szükségessé, ugyanis Bodára 1011, Szabóra 1008 cédula jutott, s így senkinek nem lett meg az abszolút többsége. A második forduló előtt – amint már lenni szokott – tovább folyt az itatás, ígérgetés, fogadkozás, no és a pletyka. Az egyik felröppentett kacsa az volt, hogy Szabó Károly igen megnehezítette a decsi reformátusokra, mivel ők több tucatnyian Boda Vilmosba helyezték bizalmukat. Az álhír megszületett, tessék most már ellene küzdeni!

Szabó Károly nem esett kétségbe, sőt, nem is mentegette magát, hanem fölvetette tiszteletesi öltöztetését és Decsre hajtatott. Ott pedig – mindenki legnagyobb elképedésére – nyilvánosan imát mondott azokért, akik nem rá voksoltak. A második fordulót Szabó nyerte: egyedül több szavazatot kapott a Sárköz fővárosában, mint az elsőben a riválissal együtt. Nem tudok a mai időkből hasonló példákra beszámolni, pedig aligha csalódom, szívesebben lettünk volna tanúi ilyen jeleknek. Nemcsak Decsen – bárhol...

#

Változókéony idő

Változóan felhős lesz az ég, elszórtan kisebb esővel, záporral. A keleti, délkeleti szél időnként megélelné. A legalacsonyabb hőmérséklet 4, 9, a legmagasabb 12 és 17 fok között alakul.

Hol a piros?

A szegedi városi rendőrkapitányság munkatársai hazárdjátékost fülleltek le a helyi „lengyel piacon”. Egyre többen próbálkoznak pénzt szerezni, nem is sikertelenül az itt a piros, hol a piros játékkal. A keddi rendőrségi ellenőrzés során tetten érték Bakró András, 29 éves budapesti lakost, amint éppen tízezer forintot zsebelt be egy nőől, s elnyerte fülbevalóját is. A rendőrök a Bakrónál talált 110 ezer forintot lefoglalták.

Elfogták a garázdákat

A Budaörsi Rendőrkapitányság elfogta a hajléktalanok bántalmazóit. Március 3-án ismeretlen tettesek több hajléktalan bántalmazták. Majd 24-én támadás érte a hajléktalanok Budaörs és Budakeszi közötti lévő rehabilitációs otthonát. Jelenleg több budakeszi fiatalember ellen büntetőeljárás folyik, csoportos garázdaság büntetésének elkövetéséért.

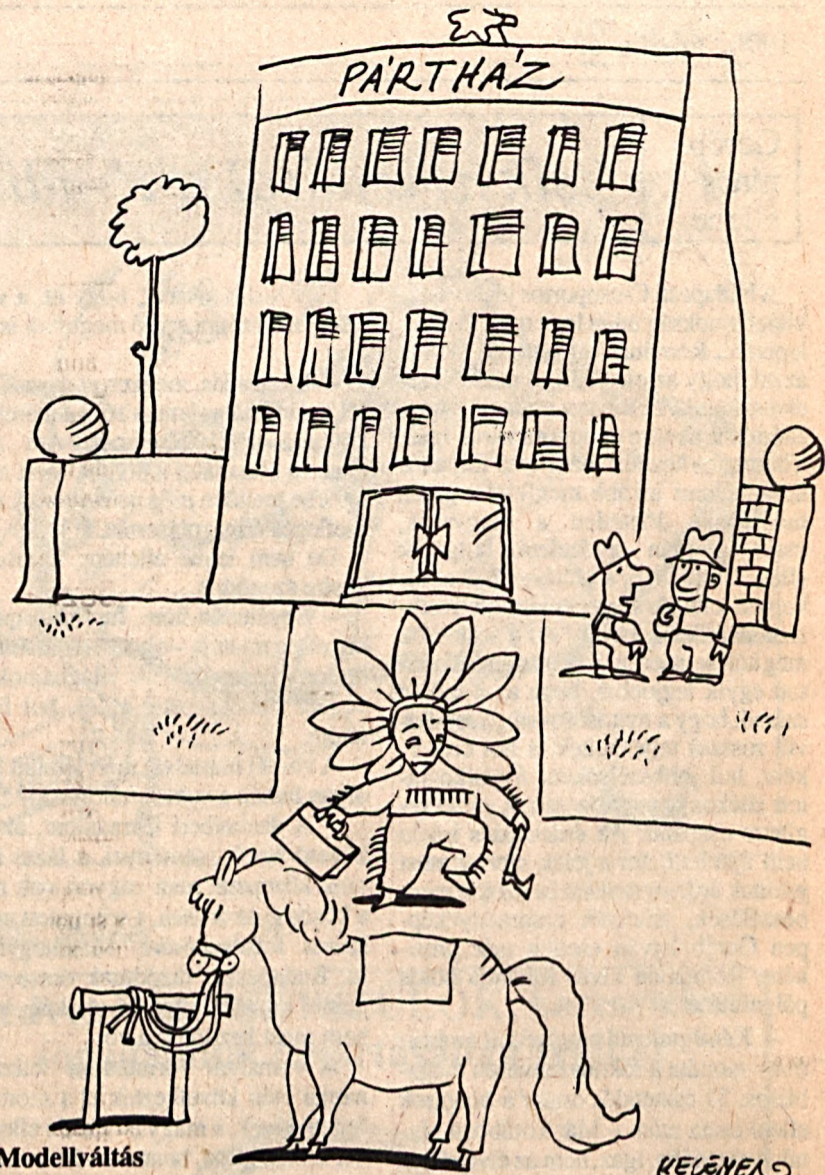
Autó-sorszámok

Trabant Lim. Hyc.	Bp.	785		Győr	7617
Trabant Com. Hyc.	Bp.	248	Lada Comb.	Bp.	2768
Trabant Lim. Spec.	Bp.	22 982		Debr.	1595
	Debr.	19 484	Lada Niva	Győr	1065
	Győr	18 023	Skoda 105 L	Bp.	1512
	Szeged	1713		Bp.	12 889
Trabant Com. Spec.	Bp.	9116	Skoda 120 L	Debr.	9632
	Debr.	7300		Győr	9636
	Győr	7005	Polski F. 126	Bp.	36 938
Wartburg Stand.	Bp.	6469		Debr.	12 205
	Debr.	7398		Győr	23 799
	Győr	4276	Polski F. 1500	Bp.	10 334
Wartburg Spec.	Bp.	6988		Debr.	5388
	Debr.	5900	Dacia TX 1310	Győr	4833
	Győr	4859		Bp.	341
Wartburg Spec.Tt.	Bp.	17 973		Bp.	26 361
Wartburg Tour.	Bp.	6235		Debr.	19 622
	Debr.	3520		Győr	17 206
	Győr	2203	Dacia Com. 1310	Bp.	10 091
Lada 1200 S	Bp.	54 174		Debr.	5777
	Debr.	38 792		Győr	4585
	Győr	20 120	Dacia TLX 1310	Szeged	28
Lada 1300 S	Bp.	25 667		Bp.	21 920
	Debr.	21 200		Debr.	13 049
	Győr	10 745	Zastava	Győr	13 471
Lada Szam. 2108	Bp.	8732	Volga Lim.		20 538
	Debr.	5908	Volga Com.		79
	Győr	4054	Volga Com.		50
Lada Szam. 2109	Bp.	651	Opel Kad.		1564
	Debr.	688	VW Golf		809
	Győr	228	Maruti		990
Lada 1500 L	Bp.	22 713			
	Debr.	18 773			

Közös aradi-békési felhívás

Békés és Arad megye lakossága között a romániai forradalom első napjaitól kezdve helyreállt a két nép közös érdekeit szolgáló, a barátság- és együttműködésre épülő politikai, gazdasági és kulturális kapcsolat. A két megye közötti együttműködés eddigi eredményei jól példázják az egymás mellett élésben rejlő lehetőségeket. Békés Megye Tanácsa, az Arad Megyei Nemzeti Szövetség Ideiglenes Tanácsa és megyéink valamennyi jó szándékú polgára egyetért abban, hogy népeink csak akkor léphetnek a közös európai házba, ha kapcsolataikat továbbra is a kölcsönös tiszteletre, bölcsességre és megértésre építik. A fentiek alapján Békés Megye Tanácsa és az Arad Megyei Nemzeti Szövetség Ideiglenes Tanácsa közös felhívást intéz a magyar és a román néphez, hogy a szélsőséges és ceausista törekvéseket, próbálkozásokat határozottan ítélik el, kölcsönösen biztosítsák a kisebbségek jogait, továbbá közösen munkálkodjanak a két nép együttműködésének megőrzése és fejlesztése érdekében.

Valentin Voicila
Arad Megyei Nemzeti Szövetség
Ideiglenes Tanácsának elnöke
Murányi Miklós
Békés Megyei Tanács
elnöke

Modellváltás

KEGÉNEA

Ingyen Béres

A Béres Export-Import Rt. 500 ezer üveg Béres-csepp Pluszt ajánlott fel térítésmentesen a Magyar Vöröskeresztnek, hogy azt a szociálisan leginkább rászorulóknak juttassa el. A gyógyhatású készítmény első részének országos szétosztása csütörtökön kezdődött.

Gyorsposta

A Magyar Posta április 1-jétől Argentínával, Etiópiával és Liechtensteinnel is felvette a gyorspostaszolgálati kapcsolatot. Így közel félszáz országgal alakult már ki ilyen kapcsolata a postának.

Nyolcszáz családnak ajándék

A XXI. kerületi tanács úgy határozott, hogy a legrászorultabbak hűsvéti kiadásain enyhíteni próbál. Élelmiszercsomagot kapnak a szociális helyzetük ismeretében mindazok, akiknek jövedelméből megélhetésük nehezen biztosított, valamint a nagycsaládok és gyermekeiket egyedül nevelők.

A kirabolt börtönfőnök

Két szegedi fiatalember, a 22 éves Kővács László és a 18. életévét két hét múlva betöltő K. Sándor alaposan gyanúsítható azzal, hogy kedden éjjel fél 12-kor megtámadta és kirabolta Tüske János alezredest, a szegedi Csillag börtön parancsnokát. Tüske János a szokásos éjszakai ellenőrzésre akart be nézni a börtönbe. Már az épület előtt járt, amikor szembetalálkozott a két férfival. Az idősebbik egy karatemozdulattal a parancsnok arcába rúgott. A földre esett, erősen vérző áldozatukat tovább bántalmazták, majd iratait – köztük a szolgálattal is – karóját, ezer forintját elvették, és elszaladtak.

Búcsú Bajtól

Megkezdték kivonulásukat Komárom-Esztergom megyéből a szovjet csapatok. Baj község határában lévő laktanyájukból indult útjára az itt állomásozó hadosztály rakéta-tüzérségi egysége. A nyolcvan vasúti vagonot megtöltő haditechnikával együtt, háromszáz-háromszázötven katona és tiszttal hagyta el „ideiglenes” állomáshelyét. A tervek szerint a többiek folyamatosan követik őket, s szeptemberig befejeződik a költözés.

Az ingatlanok értéke meghaladja a tíz millió rubelt. Ezek átadásának módja még nem tisztázott. Legfeljebb annyit bizonyos, hogy a háromszáz régi tiszt lakás mellé hatvanhat vadonutáj társul. Építésükkel – 1988-as megrendelés alapján – a napokban készül el a megyei építőipari vállalat.

A vasúti konvoj nem a messzi Észak, hanem Ukrajna felé vette az irányt. Búcsúzó utasait ezentúl csak turistaként üdvözölhetik a baji szőlősgazdák.

K.T.

Nem vállalták

Az MDF bonyhádi szervezetének képviselője, Ohmachi György április 6-ára nyilvános kerakasztal-beszélgetésre hívta meg Barcza Imrét, az SZDSZ, és Bea Józsefet, a KNDP képviselőjét. A vitát a felkért felek közül egyik sem vállalta el.

MŰSORVÁLTOZÁS

Az Operaház igazgatósága közli, hogy április 6-án, pénteken az Erkel Színházban a 10-es bérletben meghirdetett Az álarcosbál helyett A Sevillai borbély kerül előadásra.

A megváltott jegyek érvényesek, vagy kívánságra az előadás kezdetéig visszaválthatók az Erkel Színház pénztárában.

Kérdés a szélbe

Amikor XII. Lajos trónra lépett, valaki emlékeztette, hogy orléans-i herceg korában nem torolt meg néhány sértést, és most, királyként módjában áll bosszút állnia ellenségein. A király azonban másként vélekedett: „Franciaország királya nem állhat bosszút az orléans-i herceget ért sérelmekért”.

Vajon ilyen királyi lesz-e a választások győztes pártja?

Választó

◆ A Kínai Népi Biztosító Társaság illetékesei csütörtökön aláírták azt a megállapodást, amelynek értelmében százmillió dollárra biztosítják az Asia-sat-1 távközlési műholdat. A műholdat a tervek szerint szombaton juttatják Föld körüli pályára.

○ Alakuló ülésén női házelnököt választott csütörtökön az NDK Népi Kamarája. Sabine Bergmann-Pohl személyében – a nyugatnémet Rita Süßmuth Bundestag-elnök után – immár a kisebbik német állam törvényhozásának élén is kereszténydemokrata politikus nő áll.

● Belgrádban csütörtökön jugoszláv-osztrák kormányfői tárgyalások kezdődtek. Markovics és Vranitzky a két ország együttműködésének időszerről témáiról és a kelet-közép-európai átalakulási folyamatról folytatott véleménycserét.

Országos bridzverseny

Országos bridzversenyt rendeznek Szekszárdon, a Babits Mihály Művelődési Központ márványtermében április 6. és 8. között. A vidék párosbajnokságának kategóriájából az első három helyezett az országos párosbajnokság döntőjébe jut, míg a csapatbajnokság első négy helyezettje a Magyar Kupa döntőjében fog újból szerepelni.

Gondok a szomszédban

Jan Carnogursky csehszlovák miniszterelnök-helyettes egy nyilatkozatában kijelentette: szeretné függetlennek látni Szlovákiát (saját „szűkebb hazáját”), de elhatárolta magát a szeparista törekvésektől.

*

Eszéken megtartotta közgyűlését a Horvátországi Magyarok Szövetsége. Sok szó esett a magyar nyelvű iskolák tantervfejlesztési gondjainak megoldásáról.

Új vállalkozás

- Ez a hiánycikk boltja?
- Igen. Jó napot kívánok! Tessék parancsolni...
- Fél kiló lelkiismeretet legyen szíves.
- Bátorkodom megkérdezni: mihez tetszik parancsolni?
- Vezetői bűnbánáshoz, meakulpához.
- Tisztelettel, akkor teszek hozzá egy kis furdalást is, mert az erősíti a kultúrát.
- Demokráciájuk van?
- Minden mennyiségben, kérem: szocialista, alternatív, üzemi, nyugati, hőbörgős, tépőzáras, visszahúzódó, peresztrojkás, nyers, német...
- Parlamentáris van?
- Sajnos azzal még nem tudok szolgálni, de ajánlom helyette a szabad választásokat.
- Nekem együtt kellene.
- Akkor tessék benézni április elején. Ajánlom magamat.

Salga Attila

Holnapi
számunkban
olvashatják,

milyen lesz
álomkormányunk